

1593

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

311060 / freidin levi

חלוקת כוס של ברכה, מוצאי ראש השנה תש"ח

**איך נראית 'התוועדות' ראויה לשמה?
התוועדות עם הרבי**

**תעלומת ה"סלמנדרא": מדוע אנו מכבדים לומדי תורה?
שיעור בלקוטי שיחות**

**הרגשת אי סיפוק היא מתנה ולא עונש
מכתב מבואר**

”ויקהל”. מילה אחת שמקפלת בתוכה מסר גדול ונחוץ כל כך: להתקהל ולהתאחד מתוך אהבת ישראל אמיתית.

ה'התקהלות' מתוך אהבת ישראל הלא היא אחת מדרכי החסידות - ה'התוועדות'. במדור 'התוועדות עם הרבי' נתוודע איך צריכה להיראות התוועדות מתוך אהבת ישראל, ומה הן השלכותיה על חיי היום-יום.

אצל הרבי, התוועדויות הקודש היו מחד 'התקהלות' של קהל עצום, אך מאידך העניק בהן הרבי יחס מיוחד לכל אחד מהמשתתפים, כפי שמסופר במדור 'תמונה מספרת' בהרחבה.

בשנת תשמ"ח ביום כ"ה אדר, יום הולדתה של הרבנית הצדקנית חיה מושקא ע"ה, הכריז הרבי על 'מבצע יום הולדת': לנצל את יום ההולדת האישי עבור חיזוק עבודת השם ועריכת התוועדות של שמחה. בהקשר לכך הקדשנו את מדור 'מכתב מבואר' למכתבי ברכה ייחודיים מהרבי לימי הולדת.

ב'שיעור בלקוטי שיחות' נלמד ביאור נפלא על פעולת לימוד התורה בלומדיה, בהקבלה למעלת ארון הברית במשכן המדובר בפרשה; ובמדור 'אור וחיות' נלמד מאמר חסידות על המשמעות הרוחנית של פרשת פרה, אותה אנו קוראים בשבת זו.

בתפילה שמתוך שמחת חודש אדר נמשיך תיכף ומיד לשמחת הגאולה השלמה, "שמחת עולם על ראשם".

03 'התוועדות' היא ביטוי של אהבת ישראל וזמן מוכשר לעסוק בטובת הזולת במחשבה, דיבור ומעשה, מתוך שמחה וטוב לבב; כיון שמשימה זו הוטלה עלינו, קיבלנו ללא ספק גם מלוא הכוח לבצעה • **התוועדות עם הרבי**

04 במשכן ובבית המקדש הוקדש מקום של כבוד ללוחות הברית, המייצגים את התורה ואת לומדיה. גם במשכן שבליבו של כל יהודי, לימוד התורה הוא משהו אחר. זו לא עוד מצווה, אלא ערוץ מיוחד של חיבור עמוק עם הקדוש ברוך הוא • **שיעור בלקוטי שיחות**

12 האם 'נענשנו' בכך שלא נחוש לעולם סיפוק בהישגים קיימים? ומהי משמעות האיחול שה'מים' יהיו 'ארוכים'? - מכתבי ברכה ייחודיים לרגל ימי הולדת, בהם מוסיף הרבי הסבר גם על משמעות הברכות והאיחולים • **מכתב מבואר**

16 בשבת זו קוראים את פרשת 'פרה', העוסקת בטהרת טמא מת באמצעות אפר פרה אדומה. כדי להבין את משמעות מצוות הפרה בעבודת השם האישית, נתמקד בפרט ייחודי: הפרה הייתה נעשית מחוץ למקדש דווקא; על משמעות הדבר, ועל המהפך שיוצרת עבודת התשובה מן ה"חוץ" אל ה"פנים" • **אור וחיות**

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

תמונה מספרת - 13 • לוח חב"ד - 18 • עת לדעת - 19 • שניים מקרא - 20 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN "גיליון 1593
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורגמו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"ר מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

שיחת שבת ויקהל תשמ"ו
(תורת מנחם תשמ"ו, חלק ב עמוד 661)

התוועדות עם הרבי

כאשר מתאספים יחדיו להתוועדות, כל אחד מהמשתתפים חושב על טובת הזולת, מדבר בשבחו ועושה מעשה בפועל לטובתו

המענה על כך הוא - שעל ידי ההתבוננות המתאימה בגודל העניין של אהבת ואחדות ישראל, בוודאי תהיה הפעולה בזה מתוך שמחה וטוב לבב.

הרי כל בעל שכל, אפילו בשר ודם, לא יבקש ממישהו דבר שאין ביכולתו לעשותו. כי כיוון שאין הדבר בכוחו, הרי לא תצמח כל תועלת מבקשה זו. ולהיפך - הדבר רק יגרום להרגשת מועקה אצל אותו אחד, על שאינו מסוגל לבצע את הדבר.

ועל אחת כמה וכמה שכן הוא בנוגע להקב"ה, שבוודאי לא יבקש מן האדם דבר שאינו לפי כוחו. כפי הכלל שאמרו רז"ל "איני מבקש אלא לפי כוחם".

החילוק בין בשר ודם להקב"ה הוא - שבשר ודם יכול לטעות בהערכת כוחו של הזולת; אבל הקב"ה, בורא האדם, בוודאי יודע ומכיר את הכוחות שנתן לאדם, וממילא, כשמצווה עליו לעשות דבר מסוים, הרי זו הוכחה שנתן לו תחילה את כל הכוחות הדרושים לקיום הדבר במילואו ובשלמותו.

וכיוון שהקב"ה ציווה לעסוק בכל העניינים הקשורים עם אהבת ואחדות ישראל, ואף מתוך שמחה וטוב לבב, בוודאי נתן גם את כל הכוחות והאמצעים הדרושים לכך. וכיוון שכן, אין הדבר תלוי אלא ברצונו של האדם.

ועניין זה יש לו קשר ושייכות לפרשת השבוע: התחלת הפרשה היא - "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל". כלומר, התאספותם של כל ישראל יחדיו, שזהו תוכן העניין של אחדות ישראל. ועל שם זה נקרא שמה של הפרשה כולה "ויקהל", עניין האחדות.

ואחדות זו באה לידי ביטוי גם בעניין של מעשה בפועל. כי העניין של "ויקהל" הרי הוא מתייחס גם לפסוקים שלאחר זה, בהם נאמר הציווי על נדבת המשכן. כלומר: ההתאספות של כולם יחדיו מתוך אחדות ישראל באה לידי ביטוי במעשה בפועל - שכולם התנדבו עבור מלאכת המשכן, שזהו דבר כללי הנוגע לכלל ישראל.

התוועדות" היא התאספות של כמה וכמה מישראל יחדיו, על אף ש"אין דעותיהם שוות" ומחולקים הם זה מזה. אשר בכך בא לידי ביטוי העניין של אהבת ישראל ואחדות ישראל.

וכפי שידועים דברי רבינו הזקן אודות ה"פתקא אשר משמי שמיא נחיתא" [הפתקא שירדה מן השמיים] בנוגע לגודל מעלתה של התוועדות, על פי משל מאב הרואה את בניו מתנהגים ביניהם באהבה ואחוה, שאז מתמלא עונג ונחת מהנהגת בניו. אשר כך גם בנמשל, כאשר כמה מישראל מתאספים יחדיו מתוך אהבת ואחדות ישראל, גורמים בזה עונג ונחת רוח לאבינו שבשמיים.

ועוד נקודה עיקרית בעניין ההתוועדות, שהרגש של אהבת ואחדות ישראל צריך להתבטא בעניין של מעשה בפועל, שהרי "המעשה הוא העיקר".

ובפשטות: כאשר מתאספים יחדיו להתוועדות מתוך אהבה ואחוה, גורם הדבר שכל אחד מהמשתתפים חושב אודות טובתו של הזולת, ולא עוד, אלא שמדבר בשבחו וכו', ועד שעושה מעשה בפועל לטובתו של הזולת. ולא רק בשעת מעשה, בזמן ההתוועדות, אלא באופן שרישמו ניכר במשך כל הימים לאחר זה.

ועד כדי כך, שזהו באופן של פעולה נצחית. כפי שרואים במוחש, שלפעמים יכולים לעזור ולסייע ליהודי, בדברי עידוד, עצה טובה, ועד למעשה בפועל, באופן שעזר וסייע זה נוגע ופועל על כל הימים שלאחר זה, לו ולזרעו אחריו.

וכשם שכל ענייני תורה ומצוות צריכים להיות מתוך שמחה וטוב לבב, כן הוא גם בעניין זה. אין להסתפק בכך שעוזר ומסייע לזולת בכל המצטרך לו בפועל ממש, אלא צריך גם לעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב.

ואף שיכול מישהו לבוא ולטעון: מילא בנוגע למעשה בפועל, הרי הוא יכול לפעול על עצמו להתנהג באופן כזה. אבל בנוגע לעניין השמחה שבלב, איך אפשר לצוות ולדרוש ממנו בנוגע לרגש שבלב?

אכסניה לתורה

בעוד בפרשות הקודמות קראנו כיצד השם מצווה את משה על עשיית המשכן, בפרשת ויקהל אנו שומעים את ההוראות המדויקות והמפורטות שמשה מעביר לבצלאל, האומן הראשי הממונה על בניית המשכן וכליו, וקוראים גם על הביצוע שלהן בפועל.

כשקוראים את פרקי המשכן בתורה יחד עם דברי חז"ל, אפשר לראות שמכל חלקי המשכן והרהיטים המיוחדים שהיו בו - יש מקום מיוחד של כבוד לארון הקודש. כמוכן, הארון הוצב בלב ליבו של המשכן, והוא היה המקום שבו השם השרה את שכינתו ודרכו התגלה! "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וּדְבַרְתִּי אֵתָּה מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִבִּים אֲשֶׁר עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת".

אך לא פחות מכך, מקומו המיוחד של הארון נובע מהתכולה שלו: לוחות הברית. הארון מייצג את ברית התורה, ובאופן כללי יותר את הקשר שבינינו לבין הקדוש ברוך הוא דרך לימוד התורה הקדושה.

הנה למשל סיפור מעניין שמספרים חז"ל, שהתרחש כשמשה מסר את הוראות המשכן לבצלאל²:

בַּשָּׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: "עֲשֵׂה מִשְׁכָּן", בָּא וְאָמַר לְבִצְלָאֵל.

אָמַר לוֹ [בִּצְלָאֵל לְמֹשֶׁה]: "מָהוּ הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה?"

אָמַר לוֹ [מֹשֶׁה]: "שִׁישְׁרָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכִינָתוֹ בְּתוֹכּוֹ, וּמִלְמַד לְיִשְׂרָאֵל תּוֹרָה".

אָמַר לוֹ בִּצְלָאֵל: "וְהֵיכַן הַתּוֹרָה נִתְּנָה?"

אָמַר לוֹ: "מִשְׁאַנּוּ עוֹשִׂים אֶת הַמִּשְׁכָּן, אֲנִי עוֹשִׂין הָאָרוֹן".

אָמַר לוֹ: "רְבִיעִי מֹשֶׁה! אֵין כְּבוֹדָה שֶׁל תּוֹרָה בְּכָךְ. אֵלֹא אֲנִי עוֹשִׂין הָאָרוֹן, וְאַחֵר כָּךְ הַמִּשְׁכָּן".

אנחנו יכולים לראות כאן בצורה מודגשת שארון הברית הוא מקומה המיוחד של התורה, ושבתוך המכלול הגדול של המשכן - הארון הוא סוג של אקס טריטוריה. הוא משהו ייחודי בפני עצמו, ולא עוד חלק מחלקי המשכן.

כך גם מספר המדרש³ מה אמר הקדוש ברוך הוא כשמסר את הציוד לבנות את ארון הברית:

אָמַר לָהֶם: "תִּקְנֶתֶם אֶכְסֵנִיָּא לְעַצְמִי, וְעַכְשָׁ תִקְנִי אֶכְסֵנִיָּא לַתּוֹרָה שֶׁתְּהֵא שְׂרוּיָה אֵצְלִי".

יש את המשכן כאכסניה ומקום משכן לשכינה הקדושה, ויש

בלקוטי שיחות

אש התורה

במשכן ובבית המקדש הוקדש מקום של כבוד ללוחות הברית, המייצגים את התורה ואת לומדיה. גם במשכן שבליבו של כל יהודי, לימוד התורה הוא משהו אחר. זו לא עוד מצווה, אלא ערוץ מיוחד של חיבור עמוק עם הקדוש ברוך הוא.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק טז, שיחה שנייה לפרשת ויקהל

1. שמות, כה, כב.
2. שמות רבה, ג, ב.
3. ילקוט שמעוני, תרומה, שסח.

את 'המשכן שבתוך המשכן', האכסניה לתורה.

כדרכנו בקודש, אנחנו נבקש ללמוד את הנושא מתוך חיי עבודת השם. וכך, נשאל מה באמת מייחד את היחס שלנו ללימוד התורה ואת מקומו בחיי עבודת השם שלנו, והאם לימוד תורה מחזק את הקשר שלנו עם השם באופן שונה ויוצא דופן מכל שאר הפעולות והמעשים שלנו כיהודים שמבקשים את קרבת השם.

כבוד לתלמיד חכם

אחד הביטויים הבולטים ביותר והמוחשיים ביותר ליחס יוצא הדופן שלנו ללימוד התורה, נמצא במושג "כבוד התורה" - שבעצם מתאר את היחס החברתי שלנו ללומדי התורה.

לאדם שלומד ויודע תורה יש תואר מיוחד: "בן תורה", או "תלמיד חכם". הוא גם זוכה לכבוד ויחס מיוחד ושונה מאשר 'סתם' יהודי. פונים אליו בתואר כבוד, מדברים אליו בגוף שלישי או בלשון רבים, מושיבים אותו בראש השולחן ואפילו נעמדים לכבודו. וכל אלה אינם גינונים מוגזמים, אלא הוראות הלכתיות מחייבות.

מה שמפליא הוא שאין מצווה אחרת שמקבלת יחס דומה. אף אחד לא מנשק את ידו של אדם שמניח תפילין או שומר שבת. וזה לא רק מפני שאלה מעשים טריוויאליים. עובדה היא שגם יהודי שהחליט לעשות ברית מילה בגיל מבוגר או תורם שנתן הרבה כסף לשיבה, לא זוכים לכבוד בצורה קבועה, שיטתית ומחייבת כמו זה שזוכים לו תלמידי החכמים.

הייחודיות הזו של לומדי התורה, שנראית בעצם כהעדפה של לומדי התורה על פני מקיימי כל מצווה אחרת, עשויה לעורר אי נוחות מסוימת. היא מלמדת לכאורה שהיהדות מתעדתפת להעריך ולהוקיר אנשים אינטליגנטים ומוכשרים. כאילו הגאונים הם הדמויות האידיאליות, וההישגים האינטלקטואליים חשובים יותר מכל.

אנחנו זכינים לראות באור החסידות, ואנו יודעים היטב שתפיסה חברתית כזו היא שגיאה. האמת היא שכל יהודי יקר בעיני הקדוש ברוך הוא. בין אם הוא נולד עם כישרונות ברוכים ובין אם הוא יהודי פשוט ולא מבריק, ואפילו מאתגר קשב, ריכוז והבנה. בין אם הוא זכה למשרה תורנית מכובדת או שהוא עובד כפיים. אדרבה - ההתבטלות והענווה של אנשים פשוטים הן תכונות יקרות מאד שמקרבות יהודי אל השם הרבה יותר מהגאוה והסיפוק העצמי שאפשר

לחוש כתוצאה מהישגים לימודיים.

יותר מזה, בחסידות אנחנו מעמיקים בנושא ברמה העיונית ומבנים שבקיום כל מצווה שהיא אנו מתחברים באופן עמוק אל הקדוש ברוך הוא. כל מצווה היא כמו צינור או כבל חשמלי המחבר בין יהודי לבין השם. גם אם מדובר במעשה הרואי כמו חירוף נפש להצלת יהודי מסכנה, או במעשה פשוט ופועוט כמו לשים מטבע בקופת הצדקה - בשניהם, ובכל מה שביניהם, קורה דבר אחד: חיבור נצחי לקדוש ברוך הוא, שציווה אותנו לעשות את אותם מעשים.

לאור כל זאת, היינו מצפים ליחס שוויוני כלפי כל יהודי שזוכה לקיים את מצוות השם. בעל צדקה, מתנדב בארגון בריאות, אופה מצות ותלמיד חכם - כולם משתדלים לקיים כמה שיותר מצוות, וכולם מחוברים להשם. אז מדוע זה לא כך? על מה ולמה 'מגיע' כבוד מיוחד דווקא ליהודי שמקדיש את חייו ללימוד התורה?

אותה שאלה נכונה גם לחיים שלנו עצמנו. כל יהודי חייב להקדיש זמן לעיסוק בלימוד התורה. לא די בכך שהתורה והמצוות מקיפות את כל סדר היום שלו, מברכות השחר, דרך צדקה וברכת המזון, ועד כשרות וטהרת המשפחה. ההלכה מחייבת כל יהודי גם לקבוע עיתים לתורה. אי אפשר למלא את היום בשאר המצוות ולדלג' על התורה.

ושוב עולה אותה השאלה: אם המטרה של כל עבודת השם היא להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, מה זה משנה אם נעשה זאת בלימוד גמרא או בחלוקת סלי מזון? במה עדיפה מצוות לימוד התורה על פני נתינת צדקה, תפילה, שמירת כשרות ושבת? האם כל השאר הן פחות רצונו של השם, פחות קדושות מהתורה, חלילה?

אש וסלמנדרה

את המסע הרעיוני שלנו לחיפוש ההסבר נתחיל בעיון בקטע מדרשי מרתק מהגמרא. בסוף מסכת חגיגה, המשנה והגמרא עוסקות בנושא טהרת כלי המקדש. בהקשר לזה מובאות מימרות האמוראים לסיום המסכת, הקשורות לציפוי הזהב של המזבח שנידון קודם לכן בגמרא:

אמר רבי אבהו, אמר רבי אלעזר: תלמידי חכמים אין אור [אש] של גיהנם שולטת בהן.

השם שבתורה הם 'אש' יוקדת, ולומדי התורה ממלאים את גופם באש התורה והופכים בעצמם ל'כדור אש'. והמסקנה פשוטה: אם היצור שרק נוצר מתוך האש הוא חסין לאש, בוודאי שמי שכולו בעצמו אש יהיה מוגן מפני האש.

המימרה השנייה, שמדברת על המוגנות של היהודים הפשוטים מפני אש הגיהנום, משתמשת כהוכחה בחסינות אש אחרת.

בקודש שבבית המקדש עמד מזבח קטן עשוי עץ ומצופה זהב, עליו היו מניחים בכל יום גחלים לוהטות ועליהן מקטירים קטורת. ציפוי הזהב המתכתי הגן על העץ מפני שריפה, למרות הגחלים שהונחו עליו במשך שנים רבות מדי יום ברצף.

והנה ה"קל וחומר": אם שכבת זהב דקה מגינה מפני האש, בוודאי שכמות גדולה של מצוות שיהודי מקיים תשמש אותו כ'אפוד' חסין אש שישמור עליו ועניק לו חסינות מאש הגיהנום.

עד כאן דברי הגמרא. כמובן, מדובר בדברי דרוש ואגדה, שאיננו מבינים עד הסוף בצורה מוחשית ופשוטה. אך אנחנו בוודאי יכולים וצריכים למצוא כאן הכוונות ומסרים לחיי עבודת השם שלנו. את זאת נעשה מתוך ניסיון לפרש את הדימויים והאמרות שבגמרא על כוחן של לימוד התורה וקיום המצוות, על המשותף והשונה שביניהן.

קל וחומר על קל וחומר

הבה נתח מבחינה לוגית את הקשר בין שתי המימרות השונות:

ה'קל וחומר' ממזבח הזהב המובא בגמרא בנוגע לפושעי ישראל, יפה כוחו, במכל שכן וקל וחומר, גם בנוגע לתלמידי חכמים -

שכשם שהזהב מגן על המזבח מפני האש, כך גם תורתם של תלמידי חכמים מגינה עליהם מפני האור של גיהנום, אפילו כשעשו מעשים בלתי רצויים שבעטים ראויים הם להיענש באור של גיהנום לולא זכות התורה.

ואם כן, אינו מובן: לכאורה, כל הפסקה

קל וחומר מסלמנדרא: ומה סלמנדרא, שתולדת אש היא, תסך מדמה אין אור שולטת בו - תלמידי חכמים, שכל גופן אש, דכתיב: "הלא כה דברי פאש נאם ה'", על אחת כמה וכמה!

אמר ריש לקיש: אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל.

קל וחומר ממזבח הזהב: מה מזבח הזהב, שאין עליו אלא בעובי דינר זהב, כמה שנים אין האור שולטת בו - פושעי ישראל, שמלאין מצות כרמון... על אחת כמה וכמה!

הגמרא מצטטת כאן שתי מימרות דומות, שעוסקות שתיהן ב"אש הגיהנום". המימרה הראשונה, המובאת בשם רבי אלעזר, אומרת שתלמידי חכמים שנכשלו וירדו לגיהנום, יהיו מוגנים בזכות התורה שלמדו בעולם הזה ולא יינזקו מפגיעה של אש הגיהנום. המימרה השנייה, המובאת בשם ריש לקיש, הולכת עוד צעד קדימה: אפילו "פושעי ישראל", היהודים הפשוטים ואף הרחוקים ביותר, שלא השקיעו בלימוד תורה ואולי אף חטאו ונכשלו לא אחת, יהיו מוגנים מפני אש הגיהנום בזכות המצוות והמעשים הטובים שעשו.

כל אחד מהחכמים מביא הוכחה מדרשית למימרה שלו, בשיטת "קל וחומר":

הסלמנדרה היא בעל חיים מיתולוגי ומסתורי, שהיה מוכר באותה תקופה. לפי חלק מהתיאורים השונים בחז"ל ובראשונים, הסלמנדרה לא הייתה יצור טבעי אלא מאגי. הסלמנדרה הייתה נוצרת על ידי מכשפים, מתוך בעירה של ענפי הדס במשך שבע שנים רצופות במקומות מסוימים⁵. אגב, עד היום יש זוחל שמוכר בשם "סלמנדרה", ולפי חלק מהפרשנויות משמעות השם בשפות קדומות היא "בתוך האש".

באותם מקורות של חז"ל והראשונים אנחנו לומדים שלסלמנדרה הייתה תכונה פלאית. בהיותה יצור שנוצר מתוך האש, היא הייתה חסינת אש בעצמה, ואף מהדם שלה היו מייצרים משחה המעניקה חסינות לאש.

תכונותיו של יצור האש הפלאי משמשות לנו כסמל שממנו אנו לומדים עד כמה גדולה החסינות של תלמידי החכמים מפני אש הגיהנום, ואפילו יותר מהסלמנדרה עצמה. דברי

א. כפי פי' החדא"ג בתוס' (כנ"ל בהערה שלפנ"ז).

5. ראה רש"י חגיגה, שם, וחולין, קכז, א.

אודות תלמידי חכמים היא מיותרת, כי אפשר ללמוד זאת במכל שכן מהפסקה שבנוגע לפושעי ישראל!

השאלה מתבקשת: למה בכלל צריך 'לימוד' מיוחד בשביל 'לחסן' תלמידי חכמים מאש הגיהנום?

נעשה חשבון פשוט, גם הוא באותה שיטה לוגית של 'קל וחומר': הנחות היסוד שלנו הן שלומד תורה "גופו אש". עכשיו, לאחר שקבענו שאפילו מי שלא מילא את עצמו בתורה, אלא 'רק' קיים מצוות, חסין מאש הגיהנום, וזאת ב'קל וחומר' מציפוי הזהב של המזבח - מובן מאליו שיהודי שלא הסתפק בקיום מצוות, אלא השקיע את ימיו ולילותיו בלהגות בדבר השם ולהפוך ל'כדור אש', יהיה מוגן מאישה של גיהנום!

למה צריך בכלל להכניס לבית המדרש את הסלמנדרה, ולייחד דרשה מיוחדת כדי להראות שתלמידי החכמים מוגנים מאש הגיהנום? הלא זה מובן ב'קל וחומר' מאותם "פושעי ישראל", שאף שהם עצמם אינם מלאים באש התורה, שמורים מנזקיה של אש הגיהנום!

הפלפול הזה חשוב, כי הוא מראה לנו דבר אחד: מתוך הגמרא ודברי החכמים אנחנו שמים לב להבחנה ברורה בין מקיימי המצוות ללומדי התורה. זה לא אותו דבר. יש ביניהם הרבה מן המשותף, אבל הם גם שונים מאד בדרכם בעבודת השם. לימוד תורה עושה ליהודי משהו אחד, וקיום המצוות עושה משהו אחר, ולכן אי אפשר לחבר ביניהם.

כרגע זה נראה לנו כאקסיומה. לאחר שנבין מה מלמדת אותנו החסידות על ההשפעה של לימוד התורה לעומת זו של קיום המצוות עלינו, נוכל להבין את המשמעות המסתתרת מאחורי ההפרדה בין שתי המימרות.

ציאת מול הפנמה

כאן אנחנו מגיעים ללב העניין, למהות לימוד התורה על פי החסידות. נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

הקשר והחיבור של איש ישראל עם הקדוש ברוך הוא נעשה על ידי שני עניינים: על ידי לימוד התורה, ועל ידי קיום המצוות. אבל ישנו חילוק ביניהם:

כשיהודי לומד תורה ומבין את חוכמתו יתברך בשכלו, הרי הוא נעשה מיוחד עם התורה ב"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו [ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות] להיות לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופינה". היינו, שמציאות האדם נעשית תורה. ואילו במצוות, למרות שעל ידי קיום המצוות נעשה מקיים המצווה 'מרכבה' לרצון העליון, אין הוא נעשה מיוחד עם המצווה כמו בתורה".

אחד החידושים היסודיים של החסידות נוגע בגישה הכללית לכל עבודת השם. בשונה ממה שאנשים עשויים לחשוב, המצוות אינן רק פונקציות לחיים טובים, מתכון לאושר ומוסר, או הוראות היצרן לשימוש נכון בעולם הזה. כל אלה נכונים, אבל הם לא העניין. אנחנו לא מקיימים מצוות כדי לעשות את המעשה הנכון, להשיג שלמות אישית, גם לא כדי לזכות לשכר בעולם הבא ובטח לא כדי לקבל כבוד.

התכלית של לימוד התורה ושל קיום כל המצוות כולן, ושל סדר היום היהודי שמלא במצוות לאורך היום החל מ"מזמור אנו" ועד קריאת שמע שעל המיטה, כולל כל מה שבאמצע - היא אחת ויחידה: להתחבר אל הקדוש ברוך הוא. כשאנו לומדים תורה, אנו זוכים להבין ולהעמיק בחוכמתו של השם; כשאנו מקיימים מצווה, אנו זוכים לעשות את מה שהוא רוצה. הא, ותו לא.

וכפי שכבר שאלנו: אם כן, אם כל הנושא הוא התחברות והתקשרות אל השם - למה זה משנה האם הפעולה היא הדלקת נר שבת או לימוד מאמר? במה מיוחד בכל זאת לימוד התורה

ג. מצות מלשון צוותא וחיבור (לקו"ת בחוקותי מה, ג).

ד. תניא פ"ה.

- ועפ"י הוא רק ע"י ידיעת התורה (וכן "כולא חד" דלקמן), משא"כ באם לא ידע כו', אף ש(בתשוב"כ) מברך ברכת התורה (ראה לקו"ת ויקרא ה, ב). ויל"ע בהמשך תער"ב (שלהי תער"ג. ד"ה ויגדלו הנערים תרע"ה).
ה. תניא שם ובפכ"ג.

ב. בתוס' עירובין (יט, רע"א): דפושעי ישראל פניהם משחירים (להעיר מר"ה (יז, א): פניהם דומין לשולי קדיירה. וראה מגילה יא, א) ואלו תלמידי חכמים כלל וכלל לא. אבל כאן בהסוגיא אין רמז לחילוק זה (גם לא בפרש"י ותוס' כאן). וראה עיין יעקב לעין יעקב כאן שגם התוס' כאן בא לתרץ קושיא הנ"ל. וצ"ע. וראה פי' הר"ף וחיידושים לע"י.

התורה הופכת להיות חלק ממי שאני עכשיו. אינני אותו אדם לפני הלימוד ואחריו.

ניקח דוגמה שתמחיש לנו את הדברים:

כל יהודי שומר מצוות נזהר מבישול בשבת. הוא מכין קפה רק ממרחם במצב שבת, וגם זה בזהירות מ"כלי ראשון", ולפני שהוא מניח מאכלים על הפלטה הוא מוודא שהם יבשים או חמים. את כל הפעולות הללו הוא עושה, או נמנע מלעשות, כי כך השם אמר. אין לזה שום קשר עם הרצונות או ההבנות שלו. אין לו שום חיבור רגשי, נפשי או שכלי לצורה המסוימת הזו של הכנת הקפה או של חימום השניצלים על הפלטה.

אך מה יקרה אם אותו יהודי ישקיע זמן וילמד את מקורות הדברים, את ההגדרה של "מלאכת בישול" האסורה בשבת, המקורות והטעמים, ההגדרות והכללים, ומדוע הכנת קפה או הנחת מאכל יבש על הפלטה אינם נחשבים לבישול? יקרה כאן תהליך נפשי. הפעולות המכניות יהפכו להיות מסונכרנות עם הבנה וייעשו מתוך חיבור. פתאום לכל מעשה או הימנעות יש משמעות ופשר. עכשיו, כשהוא ניגש להכין קפה בדרך שונה מזו שהוא מכין לעצמו כל בוקר בימות החול במשרד, הוא עושה את זה אחרת.

דוגמה נוספת היא מה שאנו עושים ברגע זה ממש. הרבי בשיחותיו הקדושות מסביר ומאיר בטוב טעם את הרובד הפנימי של התורה והמצוות, ופעמים רבות מתגלות ללומד בשיחות טובות חדשות ומהפכניות בהסתכלות שלו על קיום מצוות השם, על העיסוק בפרנסה, על זוגיות ועל חינוך. השיחות משנות את התפיסה שלו, את האישיות שלו, והופכות אותו לאדם אחר. מה קרה כאן? התורה, החוכמה האלוקית הקדושה והנשגבה, הפכה להיות חלק מהאישיות שלו.

כאן אנחנו כבר יכולים להבין למה לימוד תורה חשוב וחיוני כל כך, ואפילו יותר מכל מצווה אחרת. גם לימוד תורה הוא מצווה, אבל לא זה העניין. התורה היא המזון האמיתי לנשמה שלנו, היא זו שנותנת לנו חיים של אלוקות ושל קדושה כשם שאף בגד, יוקרתי וחשוב ככל שיהיה, לא יוכל להוות תחליף לאוכל - כך שום דבר לא ישיבע וימלא את הנשמה שלנו, שמבקשת להתקרב ולהתקשר עמוק יותר וחזק יותר אל השם, יותר מלימוד תורת השם. מעשים טובים ומצוות, רבים ומגוונים ככל שיהיו, לא יעזרו. לכן

משאר כל הדברים שאנו עושים כדי להתחבר לקדוש ברוך הוא, בדרך זו או אחרת?

אדמו"ר הזקן מסביר את הדברים בספר התניא בצורה נפלאה. ההסבר הוא שישנו הבדל עצום בין ביצוע פעולות לבין לימוד ועיון שכלי. מעשים של אדם הם חשובים, אבל הם לא הופכים לחלק מהאישיות שלו. דברים שהוא מבין ומשתכנע בהם - בהחלט הופכים להיות חלק בלתי נפרד מהאישיות שלו, חלק מהנפש שלו.

בעל התניא ממחיש את ההבדל הזה בעזרת דימוי פשוט: ההבדל בין אוכל לבגדים. אדם יכול להתלבש על פי קוד לבוש מסוים במשך כל החיים, ואפילו לשאת את אותו פריט לבוש או אותו אביזר עצמו במשך עשורים ברצף בלי להסיר אותם מגופו - אבל הבגדים, התכשיטים והאביזרים שהוא לובש לעולם לא יהיו חלק ממנו. לעומת זאת כאשר אדם אוכל מזון, או אפילו שותה כוס מים - זה הופך לחלק מגופו, זה נהיה "דם ובשר כבשר", המזון והשתייה מתעכלים בו והופכים לחומרים שמהם עשוי גופו.

והנמשל הוא ההבדל שבין לימוד התורה לבין קיום המצוות:

כל מצווה היא ערוץ של קשר וחיבור עם השם. במובן מסוים, קיום מצווה הוא הדרך הכי מרוממת להתחבר. מפני שכאן אני שם את עצמי בצד, וממוקד בשאלה איך לעשות את מה ש'הוא', ריבונו של עולם, רוצה שאעשה.

אך למרות שבקיום המצוות נוצר חיבור ביני לבין הקדוש ברוך הוא, המצווה לא הופכת להיות 'חלק ממני'. זה לא מי שאני, זה מה שעשיתי. רמת הקשר בינינו נותרת במתחם המעשים והפעולות. התפילין עצמן קדושות, השבת עצמה קדושה; יהודי שמניח תפילין ושומר שבת זוכה לגעת בקודש, לקבל השראה מאותה קדושה, אבל בסוף הוא והמצווה נותרים שני דברים שונים. גם כשאני מסדר את הסירים על הפלטה לשבת, אין בי עצמי את השבת; וגם כשאני מניח תפילין, אין בי עצמי את התפילין.

לימוד תורה זה משהו אחר לגמרי. כשאני לומד, מעיין, מבין ומתבונן בחוכמת השם - זה לא כמו ללבוש בגד או לחבוש כובע, זה כמו לאכול משהו, להכניס אותו אל תוך הקישקע שלי. כשאני מבין משהו, כשאני תופס רעיון או מזדהה עם תוכן מסוים, קורה כאן איחוד עמוק מאד ביני לבין הרעיון. כמו מזון שנכנס אל תוך הגוף,

כל יהודי חייב להקדיש זמן קבוע ללמוד, להבין ולהפנים את התורה, וגם כל רגע פנוי לנצל כדי לתפוס עוד לימוד. משום שרק כך האלוקות והקדושה נכנסות אל קרבנו והופכות לחלק מאיתנו.

אש או רימון?

כעת נוכל לחזור אל דברי הגמרא, ולגלות שמה שהסברנו כעת על ההבדל בין החיבור להשם בלימוד התורה לבין החיבור בקיום המצוות - הוא זה שעומד מאחורי הדברים.

נקרא את הדברים תחילה בלשוננו של הרבי:

וזהו החילוק בין שתי המימרות של ר' אלעזר ושל ריש לקיש:

ר' אלעזר מדבר במעלת התורה שבבני ישראל, "תלמידי חכמים" - שעל ידי התורה נעשים תלמידי החכמים "גופן אש": הם נעשים מיוחדים לגמרי עם התורה ואלוקות, עד שהתורה נעשית מציאותם.

ואילו ריש לקיש מדבר במעלת המצוות, "מלאים מצוות כרימון":

כשם שהרימון, למרות שהוא מלא בגרעינים, הרי הגרעינים שבו הם מציאות נפרדת בפני עצמה - על דרך זה "פושעי ישראל", אף שהם מקיימים מצוות, מכל מקום אין "גופן מצוות", אלא הם רק "מלאים מצוות כרימון".

[ו] למרות שעל ידי המצוות אין נעשה יחוד בין המצווה ליהודים אלו, מכל מקום, הרי הם על כל פנים "מלאים מצוות", ומטעם זה "אין אור של גיהנום שולטת בהם".

ו. להעיר מאו"ת במדבר ע' קכב. פלח הרמון ש"ש נג, ב.

ז. אבל אין הפי' שאלו שבסוג השני הם יותר בעלי עבירה מכמו הסוג הא' דבת"ח. וראה תו"א (פ, סע"א): ע"ד מארו"ל ע"פ כו' שאפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון כי ריקנים אין פי' פושעים ומורדים ח"ו רק שאין בהם תורה, אבל מלאים מצוות וד"א. ומה שנק' פושעי ישראל ראה לקמן בפנים ס"ו. ובהערה 34. אבל ראה תו"א מו, ג (ובאו"ת לשם ויחי תתשל, ב). ד"ח קי, ג.

ח. ראה תו"א (סח, ב) בהמשך להמבואר בהמצות הן לבושים ומקיפין והתורה היא מזון ופנימיות: "אבל ת"ח אין אור של גיהנם שולט בו כי התורה והמצוות הן הממרקות מבית ומבחוץ". אלא שבתו"א שם מבאר ב' הענינים בת"ח גופא, דהרי כל האומר אין לי אלא תורה כו' (יבמות קט, ב), אבל בכללות הר"ו ב' סוגים בבני" (ראה אגה"ק ס"ה. ובכ"ז), וזהו ב' המימרות שבגמ'.

בחסידות אנו לומדים שהשכר שהנשמה מקבלת בעולם הבא הוא תוצאה ישירה של האור האלוקי שהיא יצרה והביאה לעולם במהלך החיים בעולם הזה, מתוך המעשים הטובים שעשתה. ולהפך, ישנם מצבים בהם הנשמה צריכה להתנקות מכל מיני כלוכים שנדבקו בה במהלך החיים, כתוצאה ממעשים לא טובים - וזה מה שאנחנו מכירים כ"גיהנום".

תוכנית ההתנקות של הנשמה עלולה להיות בלתי נעימה. אך ישנן כמה סגולות שעשויות להקל על התהליך ולסייע לנשמה 'לסבול' אותו. לכן, כשהגמרא מדברת על ההגנה מפני אש הגיהנום - אנחנו יכולים להבין שללימוד התורה יש תכונות 'סגוליות' שונות מאלה שיש בקיום המצוות, באשר לחסינות שהם מספקים מפני אש הגיהנום.

ובכן, במושגים ובניסוחים אנחנו רואים בצורה נפלאה בדיק את ההסבר שלמדנו בחסידות:

ר' אלעזר מדבר על "תלמידי חכמים", על יהודים שהקדישו את עתותיהם ואת כוחותיהם ללימוד התורה. התוצאה - "גופם אש". כשיהודי לומד תורה, הוא עצמו הופך להיות 'אש' אלוקית יוקדת. כי לימוד תורה הוא לא רכישת השכלה, זו לא צבירת ידע תורני, זו לא פרופסורה לתורה או להלכה. להיות תלמיד חכם זה אומר להסתובב בעולם כאשר בראש שלך יש 'תחית' אלוקות!

ריש לקיש, לעומת זאת, מדבר על 'מקיימי המצוות'. יהודי שמקיים מצוות, גם אם מדובר במצוות רבות, אך ראשו אינו מלא בתורה - דומה לאדם שנושא איתו שק מלא יהלומים. כל מצווה נזקפת לזכותו, כל מצווה מחזקת את הקשרים שלו עם השם ומוסיפה לו זכויות - אבל בפנים הוא נשאר אותו אדם.

לא סתם מדברים כאן על אלו ש"מלאים מצוות כרימון". זה לא רק דימוי של המצוות לגררי הרימון הרבים. משל הרימון רוצה ללמד אותנו עוד משהו. שהיחס בין המצוות למי שמקיים אותן, דומה ליחס שבין הגרגרים לרימון:

אחת השיטות הכי פשוטות ועילול לפרוט רימון היא לחצות אותו לשניים, להפוך כל חצי מהפרי ולהכות על הקליפה. הפטנט הזה לא יעבוד עם תפוח או מנגו... הוא עובד היטב ברימון, כי לרימון אין בשר. הרימון הוא בעצם פרי ריק, שכולו משמש ככלי להכלת הגרגרים.

והנמשל? יהודי שלא משקיע בלימוד תורה,

אותם מבפנים, יש הגנה מפני התוצאות הרוחניות השליליות של מעשיהם הלא-טובים - למי שהכניס אל קרבו את חכמת השם, ובשכלו ובנפשו יש 'אלוקות ממש', על אחת כמה וכמה שיש חסינות מאש הגיהנום!

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

הגם שלתלמידי חכמים ישנו היתרון ש"גופן אש", אי אפשר ללמוד מ"פושעי ישראל" שאין אור של גיהנום שולטת ב"תלמידי חכמים".

כי כאשר תלמיד חכם נכשל בדבר עבירה, הדבר חמור יותר מעשיית מעשה זה על ידי פושעי ישראל!

זכות כל כך גדולה ונפלאה כמו התאחדות מוחלטת עם הקדוש ברוך הוא, מביאה איתה גם אחריות ודרישות גדולות.

כולנו מבינים שאיש ציבור לא יכול להתבטא בביטויים שאדם מן השורה יכול לומר בחופשיות, שרופא שנמצא במקום ציבורי חייב להעניק עזרה ראשונה לאדם שזקוק לה, ושטייס קרב לא יכול לסרב לבצע פעולה בגלל שיקול אישי או פוליטי. ככל שהאדם רוכש לעצמו מעלות וכישורים, כך הדרישה ממנו גדלה.

"תלמיד חכם" הוא לא יהודי משודרג. תלמיד חכם במובן האמיתי של המושג הוא יהודי שחיבר את עצמו עם הקדוש ברוך הוא ברמה העמוקה ביותר, עד שחוכמת השם שינתה את האישיות שלו. יהודי כזה צריך גם להתנהג בהתאם. חלים עליו סטנדרטים גבוהים יותר. הוא כבר לא אדם רגיל, אלא יהודי שמסתובב בעולם ובתוכו קדושת השם ממש. ולכן, כאשר יהודי כזה עושה משהו נגד השם, ואמור להגיע לגיהנום, חלילה - זה חמור שבעתיים.

לכן, אילולא הסלמנדרה - היינו עשויים לחשוב שתלמיד חכם שנכשל בעבירה, דווקא משום היותו תלמיד חכם, לא אמור לקבל חסינות מפני אש הגיהנום.

למה סלמנדרה?

אם כך, נשאלת השאלה ההפוכה:

אם יש להם שייכות לחטאים, ומטעם זה הם נמצאים בגיהנום, איך יתכן שאור של

אך מקיים מצוות. הוא "מלא מצוות", אבל זה רק מילוי. הוא עצמו לא משתנה בגלל קיום המצוות. הוא רק כלי שמכיל את המצוות. הוא רק סוחב איתו מטען של ארגזים ושקים מלאים במעשים טובים. אבל כששואלים לא מה הוא מכיל, אלא מי הוא עצמו - כאן התשובה יכולה להיות רחוקה מאד, אפילו "פושעי ישראל"!

לא לוותר על אף יום!

ערב אחד נשמעו נקישות על דלת ביתו של ר' ברוך גופין בכפר חב"ד. ר' ברוך היה איש עסוק שסדר יומו מלא וגדוש. לפרנסתו התעסק במסחר, ולצד זאת פעל בהתנדבות כעסקן ציבורי ודאג רבות לפיתוח הכפר ולרווחת כל תושביו.

רעייתו של ר' ברוך פתחה את הדלת, והנה בפתח ניצב לא אחר מאשר רבו המיתולוגי של כפר חב"ד, הרב שניאור גרליק, שהיה תלמיד חכם מפורסם ובעל שיעור קומה.

"בטח הרב מחפש את בעלי", אמרה האישה. "ייכנס הרב וישב, ובינתיים אקרא לו".

"לא", השיב לה הרב. "דווקא איתך רציתי לדבר, ולבקש ממך בקשה אישית".

"במה אוכל לעזור לרב?", התפלאה האישה, והרב המשיך: "אמרי לבעלך: 'ברוך היקר, לך ללמוד תורה!'. עודדי אותו ודאגי לך שבעלך ר' ברוך לא יוותר אף יום אחד על השיעור הקבוע".

"מאז", סיפר ר' ברוך, "במשך למעלה מחמישים שנה, עשיתי מאמצים כבירים לא לוותר על שיעור תורה יומי קבוע בגמרא ובחסידות".

זכות שהיא חובה

הבנו את המעלה העצומה שבלימוד התורה, שמייחדת אותה מכל שאר המצוות, וראינו שההבנה הזו נמצאת בתוך מימרות הגמרא. אלא שזה רק מעצים את הקושי: מדוע אם כן צריך "קל וחומר" מיוחד כדי להראות שללומדי התורה יש חסינות מאש הגיהנום?

נחזור על השאלה בשפה שהתחדשה לנו במהלך השיחה: הלא אם אפילו למקיימי המצוות, שהאלוקות לא חודרת בתוכם ומשנה

גיהינום אינה שולטת בהם?

מדוע באמת אפילו "תלמידי חכמים" מוגנים משליטתה ומנוקיה של אש הגיהינום? - כאן באה לעזרתנו הסלמנדרה, ומלמדת אותנו באופן מיוחד על ההגנה שהתורה מעניקה למי שלומד אותה:

על זה הובא הקל וחומר מסלמנדרה:

מאחר שהאש מטהרת מטומאה, היינו שהיא מסירה את הטומאה, הרי בוודאי שמאש אין יכולה להתהוות טומאה. ולמרות זאת רואים אנו שמהאש נעשית סלמנדרה, שהיא שרץ טמא.

ומאיך גיסא, וביחד עם זה, "הסך מדמה (של הסלמנדרה), אין אור שולטת בו".

ומזה מובן, דעל אחת כמה וכמה תלמידי חכמים, אשר "כל גופן אש" - שעל אף שתיתכן מציאות שהם נכשלים בחטאים, מפני שנשמתם נמצאת בגוף בשר ודם ובעולם הזה ש"הרשעים גוברים בו", מכל מקום נשארים הם עדיין במצב ש"כל גופן אש", ו"אין אור של גיהינום שולטת בהן".

הסלמנדרה היא לא סתם מטאפורה, היא מלמדת אותנו עד כמה גדול כוחה של "אש התורה" - משום שהיא בדיוק הדוגמה לפרדוקס של טומאה וטהרה שמשמשים ביחד.

הסלמנדרה היא בעל חיים טמא, שמקורו מיסוד שמטהר. על פי דברי חז"ל בכמה מקומות, אש היא כוח מטהר, עד כדי כך שהגמרא אומרת שלו היה אפשר, מקווה הטהרה צריך היה להיות מקווה של אש. ובכל זאת, מתוך האש נוצרת חיה טמאה. אבל חשוב להבחין: גם לאחר שהסלמנדרה נוצרת מתוך האש, היא עדיין קשורה בקשר עמוק לאש - ולכן היא והדם שלה חסונים מפני אש.

אותו פרדוקס מתקיים אצל "תלמידי חכמים" שכשלו, חלילה:

יהודי לומד תורה הוא עצמו אש של תורה ושל אלוקות. אך למרות שמדובר ביהודי שהחדיר אל קרבו את חכמת השם, זה לא אומר שהוא לא יכול

להיכשל. כמו שמאש יוצאת סלמנדרה, גם יהודי תלמיד חכם עלול ליפול ברוחניות, כי אחרי הכול הוא בשר ודם וגם בו יש יצר הרע שעובד קשה.

אבל מה שבאמת מפתיע ומעורר השתאות זה הצד השני: כמו הסלמנדרה, שהיא יצור טמא שנוצר ממקור הטהרה, אך נותר חסין מפני האש - כך גם יהודי לומד תורה. אפילו אם הוא נופל, הוא נותר עדיין יהודי שבנפשו, בשכלו ובליבו בוערת אש אלוקית. כי הוא עצמו כולו אש להבה של קדושה. כל החטאים שבעולם לא ישנו את העובדה הזו, ולכן גם הוא יעבור את תהליך התיקון הרוחני בשלום וינצל מאש הגיהינום.

כבוד התורה

לסיכום, נחזור לתהייה שבה פתחנו ונחשוב מחדש על המושג "כבוד התורה".

העובדה שאנו מכבדים תלמידי חכמים, שאנו מושיבים אותם בראש השולחן וקמים לכבודם, לא נובעת מהערצה לאישיותם ואיננה טפיחה על שכמם כאות על הישגיהם האישיים. אלא זהו ביטוי של כבוד ל"אש" שבקרבם.

הדבר החשוב ביותר אצלנו הוא הקרבה לבורא עולם, וזו הסיבה לכבוד שאנו רוחשים למי שמילאו את עצמם בתורת השם. כשם שבית הכנסת הוא המקום המכובד והיפה ביותר משום שהוא ביתו של השם, וכשם שבשבת קודש אנו לובשים בגדים חגיגיים משום שזה היום הקדוש להשם - כך אנו מתנהגים בכבוד לתלמידי חכמים, משום שבתוכם נמצאת קדושת השם.

התובנה הגדולה הזו גוזרת עוד משהו, מצידו השני של שולחן הכבוד או של כותל המזרח: אם זכיתי להיות יהודי תלמיד חכם, יהודי של תורה - עליי לדעת שזה מחייב. תלמיד חכם צריך להיות עניו, לדעת ולהבין שהכבוד לא 'מגיע לו', אלא ניתן לו בשל היותו נושא הלפיד, בשל היותו יהודי שאוצר בתוכו אלוקות. עליו לנהוג באחריות ולהיות ראוי לכך, ולא לייחס לעצמו את הכבוד, ובוודאי שלא לחטוא ביהירות ובגאווה.

ומצד שלישי, אפילו תלמיד חכם שמעד ונפל, נותר "גופו אש". התכונה הייחודית של התורה היא בדיוק זו: שהיא מביאה את השכל האלוקי, את חוכמת השם ואת הקדושה - אל תוכו וקרבו של מי שלומד אותה, אפילו אם מעשיו אינם הולמים.

כך גם נחנך את ילדינו לכבד לומדי תורה,

המשך בעמוד 31 <<<

להאריך את היום

האם 'נענשנו' בכך שלא נחוש לעולם סיפוק בהישגים קיימים? ומהי משמעות האיחול שה'ימים' יהיו 'ארוכים'? - מכתבי ברכה ייחודיים לרגל ימי הולדת, בהם מוסיף הרבי הסבר גם על משמעות הברכות והאיחולים

וכן הוא בנוגע לניצול האפשרויות שיש לאדם בממונו או בכוח סמכותו - שהמנצל אותן במילואו, מזמינים לו מלמעלה כהנה וכהנה [תוספת כפולה ומכופלת].

ואם תמצא לומר [בהתאם לאמור ניתן להסביר] שזהו עניין "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים" [ההרגשה הטבועה באדם לא להסתפק בהישגים, אלא לרצות עוד ועוד] - ברוחניות [בנוגע להישגים הרוחניים]:

שתחושת חוסר הסיפוק אין הכוונה [אין מטרתה] 'עונש' עבור האדם - שלעולם לא יהיה לו לאדם סיפוק רוחני, אלא אדרבה, תחושה זו מביאה לידי ביטוי את המתנה לה זוכה האדם - שכיוון שרכש "מנה" וניצל מה שהיה באפשרותו עד עתה, הרי בעקבות כך מקבל הוא מלמעלה תוספת כוח, ומזכים אותו ברצון חזק לרכוש "מאתיים",

וכיוון שהרצון לרכוש "מאתיים" קיים בו, הרי 'אין לך דבר העומד בפני הרצון'.

(כרך כג, אגרת ח'תשב)

בקשר עם יום הולדתו, הנני בזה להשתתף עם כל המברכים את כבודו, לאריכות ימים ושנים טובות ופוריות.

ויהי רצון שינצל את כל אפשרויותיו להחזקת היהדות המסורתית והפצת מעיינות חסידות חב"ד,

ובכך שינצל את מה שבאפשרותו כרגע לנצל, הרי התועלת שבזה היא: שבניצול הכישרונות והאפשרויות, הרי הם הולכים ומתרבים.

והסיבה לכך: כי הנשמה היא בצלם ודמות אדם העליון [השם יצר את כוחות הנשמה באותה תבנית של הכוחות האלוניים העליונים], והגוף הוא מעין ודוגמת הנשמה [צורת הגוף היא בהקבלה ל'צורה' הרוחנית של הנשמה], וכיוון שכן, ניתן ללמוד ממבנה הגוף גם על מבנה הנשמה; ורואים בגוף שכלל שמשתמשים ומתעמלים באיבר מן הגוף - כן יתפתח ויגדל כוחו, והוא הדין [כך ממש הוא] בכוחות הנפש, שכלל שהאדם מנצל יותר את כישרונותיו, הרי הם גדלים ומתפתחים יותר.

ושנים' זה כולל כבר גם את ה'ימים', ומדוע מאחלים 'אריכות ימים ושנים'?

אלא הפירוש באיחול הוא, שהימים עצמם יהיו 'ארוכים': שכל יום ויום מהשנים טובות - הוא יום ארוך, היינו שהוא ממולא בתוכן טוב שעושה את היום לאריכות גדולה ועד לאין שיעור.

וכמו שרואים דוגמא לזה גם במוחש, שלפעמים ברגע אחד, ובפרט ברגע של שמחה גדולה, שטבע השמחה שפורץ גדר והגבלה, הרי אותו רגע הופך להיות 'ארוך', כיוון שהחווייה באותו רגע היא חוויה מלאה תוכן עד בלי גבול.

(כרך כה, אגרת יתקפת)

לקראת יום ההולדת שלו, הנני בזה להביע ברכתי לשנת בריאות והצלחה לאריכות ימים ושנים טובות.

ובנוגע לאיחול 'אריכות ימים ושנים' ידוע (תורה אור יח, ד) דיוק אדמו"ר הזקן בזה - שמבאר את לשון חז"ל "ליום שכולו ארוך", שאין הכוונה לאריכות במובן הרגיל, שלקראת סוף העניין הוא מתארך וממשיך, אלא לאריכות במובן שונה - "שגם בתחילתו הוא ארוך", כלומר: 'אריכות' וה'גדלה' באיכות של משך היום כולו.

שבזה תתורץ הקושיה [השאלה] - שלכאורה מהו עניין הנוסח ד'אריכות ימים ושנים', הרי כיוון ש'ימים' הם בכלל 'שנים', אם נאחל 'אריכות

לחיים ולברכה!

5667 / Freidin Levi

החסידים שישבו על בימת ההתוועדות מאחורי הרבי. לאחר מכן הסתובב לעבר הקהל כולו, כשהוא עונה בהנדה ראשו הקדוש.

מעניין, כי אף שבהתוועדות נכח קהל גדול ביותר, כולם חוזרים ומדגישים את העובדה הבאה: בעת שהרבי ענה להם, הם חשו באופן ברור כי הרבי 'מתכוון אליהם' ועונה להם באופן אישי. גם כשעמדו בתוך קבוצת אנשים גדולה, חשו פעמים רבות כי הרבי ענה לאנשים שעל ידם אך להם עדיין לא, ורק בסיבוב הבא, לאחר שהרבי סקר במבטו את חלקי בית הכנסת האחרים, זכו גם הם למענה.

בתמונה שבראש העמוד ניתן להבחין בעניית 'לחיים ולברכה' על ידי הרבי אפילו לילדים הקטנים! בחלל הפנוי שסביב כסאו של הרבי, ישובים על ריצפת בימת ההתוועדות ילדים קטנים. גם הם, מרימים כוסית לחיים וזוכים למענה של הרבי.

כאשר החלו לשדר את ההתוועדויות הגדולות של ימות החול באמצעות הכבלים, היו נוכחים בהתוועדות מספר צלמים, שצילמו את ההתוועדות ממספר נקודות שונות של בית המדרש. פעמים רבות במהלך ההתוועדות הורה הרבי לצלמים לומר 'לחיים'. עובדה זו הייתה בולטת באופן מיוחד, שכן הצלמים שוכנו במקומות די חריגים, כגון על מדף שעמד בגובה, מאחורי הרבי...

הרבי, כרועה נאמן, שם ליבו לכל אחד ואחד מצאן מרעיתו, לברכו ב'לחיים ולברכה'.

אחד המאורעות התדירים והבולטים במחיצת הרבי, היו התוועדויות הקודש. בהן הקדיש הרבי שעות ארוכות ללמד דעת את העם, בנגלה ובחסידות ובענייני השעה. ההתוועדויות היו מתקיימות בשבתות מברכים, בימים טובים ותאריכים חסידיים מיוחדים, ובחלק מהשנים אף מדי שבת בשבתו.

ההתוועדות הייתה מעמד בו נכחו מאות ואלפים, אך ביחד עם זאת, לכל אחד מהנוכחים הרבים היה בה גם רגע מיוחד ואישי - באמירת ה'לחיים'.

בזמן הניגונים, בין שיחת קודש לחברתה, היו החסידים מרימים את כוסיותיהם כדי לזכות ולומר 'לחיים' לרבי. הרבי היה מסתובב ומביט אל הקהל שבכל עברי בית הכנסת, מהנהן בראשו הקדוש ואומר 'לחיים ולברכה' לכל אחד ואחד.

סיפורים רבים נשזרו סביב דקות מרוממות וקדושות אלו. על יהודים שזה-עתה עשו את צעדיהם הראשונים ביהדות, ועניית ה'לחיים' של הרבי הייתה זו שקישרה אותם בחבלי עבותות אהבה אל הקודש; על יהודים רבים שנושעו בעת אמירת ה'לחיים'; ועל יהודים רבים המספרים כיצד זכו למבט מיוחד, בדיוק בזמן בו היה דרוש להם עידוד וחיזוק.

תחילה היה מסתובב הרבי לאחור, ועונה לזקני

פרשת ויקהל

אחדות דווקא בכסף

זו הסיבה לכך שרש"י מדגיש את העובדה שאספת כל ישראל לשמוע את הציווי על מלאכת המשכן הייתה "למוחרת יום הכיפורים": על היום הקדוש הזה נאמר שהוא "יום שימת אהבה ורעות, יום עזיבת קנאה ותחרות". החידוש הוא שאחדות זו נמשכת גם למוחרת יום הכיפורים, כלומר, גם לאחר שיוורדים בחזרה לעיסוקים הרגילים, מוסיפה האחדות לשרור ביניהם עד כדי כך שהדבר אף ניכר בממונם.

(הרבי - תורת מנחם תשמ"ט, כרך ב עמוד 378)

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשֹׂת אִתְּם (שמות פ"ק
לח, פסוק א')

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה - לְמַחֲרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּשִׁינִי מִן
הָהָר (רש"י)

אחד הגורמים העיקריים להעדר אחדות הוא הממון, שרוב הסכסוכים בין אדם לחברו מתעוררים בגללו. על כן, מעלה מיוחדת הייתה בהתאחדות בני ישראל על ידי נדבת ממונם דווקא למלאכת המשכן.

כללי החינוך: להקשיב, להרית, להצביע ולשמור

להבחין אם החברים שעימם ילדיהם מתחברים הם אכן טובים ומחונכים כדבעי.

"באצבע": ההורים מחויבים להורות ולהראות ב'אצבע' לילדיהם את הדרך הישרה העולה בית א-ל, ולהסביר להם בדרכי נועם את הטוב והתועלת מהליכה בדרך הישרה, וכן את הנזק העלול לבוא בדרך ההפוכה.

"בזרוע": לצד ההסבר בדרכי נועם, על ההורים לפעול בתוקף ובהקפדה בחינוך ילדיהם. לא רק כשהילד אינו ממושמע, אלא אף כשהילד מצטיי - עליו לחוש שיש עליו שמירה קפדנית של הוריו בכל הנוגע לחינוכו.

(הרבי הרי"צ - לקוטי דיבורים, כרך ג, עמוד תקעג)

וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים, כָּל נָדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח
וְזָמָם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל כְּלִי זָהָב, וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר
הֵנִיף תְּנוּפֶת זָהָב לַה' (פרק לח, פסוק כב)

חח - באוזן; זָמָם - באף; טַבַּעַת - באצבע; וְכוּמָז -
בזרוע (אבן עזרא)

ארבעת התכשיטים מלמדים אותנו כיצד הורים צריכים לחנך את ילדיהם:

"באוזן": על ההורים להאזין להוראת התורה ולדברי גדולי ישראל בכל הקשור לחינוך הילדים. כן מוטלת חובה על ההורים להקשיב היטב לשיחות שהילדים מנהלים עם חבריהם ובינם לבין עצמם, כדי להדריכם בדרך הנכונה.

"באף": הורים זקוקים ל'חוש ריח' מפותח, כדי

פרשת פקודי

'מניין' של משה רבינו

הסמוי מן העין, כלומר: ספירה של דבר מהווה גורם מפריע לברכה. אך כאשר הספירה היא "על פי משה" היא הופכת להיות כלי הממשיך ברכה.

לפי זה ניתן לומר, כי כך הם הדברים גם בנוגע לספירת יהודים ל'מניין' בבית הכנסת. מנהג

אֱלֹהֵי פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי
מֹשֶׁה, עֲבַדְתָּ הָלָיוּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (פרק
לח, פסוק כא)

התורה מדגישה שהספירה הייתה "על פי משה". זאת מאחר ש"אין הברכה שורה אלא בדבר

ישראל שספירת ה'מניין' נעשית באמצעות אמירת פסוק, עקב האיסור ההלכתי לספור יהודים. והרי הספירה באמצעות פסוק הלא היא "על פי משה"

- באמצעות פסוק מתורת משה.

(הרבי - תורת מנחם תשמ"ג כרך ב, עמ' 1138)

העדים והעדוּת

הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכָּן. שְׁנֵי פַעֲמִים, רִמְזוּ לְמִקְדָּשׁ שֶׁנִּתְמַשְׁכָּן בְּשְׁנֵי חוֹרְבָנָיו (רש"י)

לפי פירוש רש"י, 'משכן' הוא מלשון משכון - דבר שנלקח לזמן מסוים אך עתיד לחזור בשלמותו. כאשר הדבר רומז לבניין בית המקדש השלישי לעתיד, בו 'יחזור' אלינו המשכן ובית המקדש הראשון והשני.

ביאת המשיח ובניין המקדש תלויים במעשינו ועבודתנו עתה, ורמז לכך ניתן לראות במילים "משכן העדות" שנאמרו כאן בפסוק כאן:

"עדות" - רומז לבני ישראל, שנקראים 'עדים', "אתם עדי". כי הם 'מעידים' ומגלים את מציאות השם בעולם באמצעות עבודתם.

"ועדות" - רומז גם מהי העבודה הנדרשת - לעשות את העולם כולו משכן ו"דירה לו יתברך". שהעולם כולו "יעיד" על מציאות השם, כמו שאמרו חז"ל בנוגע למקדש "עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל".

(הרבי - תורת מנחם תשמ"ו כרך ב, עמ' 673)

הכתרים שחזרו

אַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכָּן הָעֵדוּת (פרק לח, פסוק כא)

המילה "עדות" רומזת למילה "עֵדִים" שנאמרה לגבי הכתרים שקיבלו בני-ישראל בשעת מתן-תורה: "וַיִּתְּנָצְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מִהֶרַח חוֹרֵב"; והמשכן נקרא בשם "משכן העדות" - כי אותם

כתרים שנלקחו מבני ישראל בעקבות חטא העגל, הוחזרו להם בזמן עשיית המשכן, שאז נתרצה להם הקב"ה.

(הצמח צדק - אור-התורה כרך ו עמ' ב'רלג)

חביבות כפולה

וַתָּכַל כָּל עֲבֹדַת מִשְׁכָּן אֹהֶל מוֹעֵד, וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ (פרק

לט, פסוק לב)

מדוע חזרה התורה על כל פרטי עשיית המשכן וכלי, בשתי הפרשות ויקהל-פקודי, ולא הסתפקה בפסוק הסיכום: "ויעשו בני ישראל ככל אשר

ציווה ה' את משה כן עשו"? אלא שכאשר התורה חוזרת ומספרת על משהו, זה מפני חביבותו של אותו נושא. המשכן, מקום השראת השכינה, יקר וחביב כל כך לבני ישראל, עד שמשום זה כפלה התורה את כל פרטיו.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך טז עמוד 458)

המשכן בלב כל אחד

בַּיּוֹם הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֲדָשׁ, תָּקִים אֶת מִשְׁכָּן אֹהֶל מוֹעֵד (פרק מ, פסוק ב)

במשכן הפנימי שבלבו של כל אחד משתקפים ובאים לידי ביטוי כל פרטי העניינים שהיו במשכן הגשמי.

לדוגמה: עניינה של **המנורה** הוא להאיר, ובעבודת ה': שליבו של יהודי, וממילא גם כל גופו וכללות הנהגתו מאירים באור "מנורת זהב טהור". **ריעות המשכן** עניינן להקיף ולכסות את המשכן ולהגן עליו מפני הגשם, מפני רוחות בלתי רצויות

וכיוצא בזה, ובעבודת ה': העניינים שמקיפים את מציאותו של היהודי להגן עליו מפני השפעות בלתי רצויות שמבחוץ. על **המזבח** הקריבו קורבנות, ובעבודת ה': שהאדם עצמו נעשה קרבן לה', על ידי שזוהב את יצרו ומבטל את התאוות והרצונות הבלתי רצויים, ומקריב לה' את התענוג והחיות (ה"חֶלֶב" ו"דם" שבו) שיהיו רק לקדושה.

(הרבי - תורת מנחם תשמ"ה, כרך ג עמוד 1511)

המהפך

// מאמר "זאת חוקת" – ספר המאמרים תשל"ח

בשבת זו קוראים את פרשת 'פרה', העוסקת בטהרת טמא מת באמצעות אפר כרה אדומה. כדי להבין את משמעות מצוות הפרה בעבודת השם האישית, נתמקד בפרט "יחודי: הפרה הייתה נעשית מחוץ למקדש דווקא. על משמעות הדבר, ועל ה'מהפך' שיוצרת עבודת התשובה מן ה"חוץ" אל ה"כנים" – במאמר שלפנינו

ב. עבודת "חוץ"

פרה אדומה שנעשית "בחוץ" – היא כנגד עבודת התשובה שעניינה עבודת "חוץ".

עבודת הפרה = עבודת התשובה

והענין בזה:

דהנה, הענין שבו חלקה פרה אדמה מכל התורה ומצוותיה שעבודתה דוקא בחוץ – מורה על הענין במצוות התורה ובעבודת האדם שהוא מחוץ לגבול הקדשה דוקא, שהוא ענין מצוות ועבודת התשובה,

שאין כמו כל עניני התורה שכלם הם בפנים, מה שאין כן תשובה עבודתה בחוץ דוקא.

התשובה היא על דברים ש"מחוץ" לקדושה

פי, ענין התשובה הוא לתקן את אשר חטא, כמו שכתוב: "והתנדו את חטאתם אשר עשו". ואין מקרא יוצא מיד פשוטו, שקאי [מדבר] על חטא ועון ופשע כפשוטו, שעל זה צריך להיות ענין התשובה, בכל חטא לפי ענינו.

וזהו גם ענינה של פרה אדמה, כלשון המדרש⁴ "משל כו' [לכן] שפחה שטני פלטרין של מלך, אמר המלך [תבוא אם ותקנח, כך תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל], שהוא כללות ענין החטאים".

וזהו שעבודתה בחוץ, כיון שהתשובה היא על ענינים שנמצאים בחוץ – לא רק מחוץ לקדושה,

א. חוקה ייחודית

פרה אדומה היא 'חוק' השונה מכל מצוות התורה. נקודת השינוי: הפרה נעשית "בחוץ" דווקא.

וידבר הוי' אל משה ואל אהרן לאמר. זאת חקת התורה אשר צוה הוי' לאמר גוי ויקחו אליה פרה אדמה גוי¹.

מצות פרה אדמה, שהיא אחת מרמ"ח מצוות עשה שבתורה שנהלקים לעדות חקים ומשפטים, היא אחת המצוות שנקראים בשם חקים, ומלבדה יש כמה וכמה מהם.

כל מעשי הפרה הם "בחוץ" דווקא

אבל אף על פי כן, יש ענין בפרה אדמה שהוא חלוק משאר חקות התורה ומשאר מצוות התורה בכלל.

כמו ענין הקרבנות: שכל הקרבנות כלם צריכים להיות "במקום אשר יבחר ה'",² מה שאין כן בפרה אדמה יש צווי³ (שהוא לעיכובא) שכל מעשיה צריכים להיות בחוץ דוקא.

וכמוכא בדרושי רבותינו נשיאנו, שאין זה כמו שעיר המשתלח [לעזאזל, ביום הכפורים] שגם הוא נעשה בחוץ,

כיון שאינו ענין של קרבן, מה שאין כן פרה אדמה ש"חטאת קריא רחמנא" [התורה קראה לה 'חטאת']⁴.

1. חוקת יט, א-ב.

2. ראה יב, יד.

3. יומא סח, א. ספרי ופרשי" עה"פ חוקת שם, ג. רמב"ם הל' פרה אדומה רפ"ג.

4. נשא ה, ז.

5. במדבר"ר פי"ט, ח – הובא בפרשי" חוקת שם, ב.

6. ראה תשא לב, לד. סנהדרין קב, סע"א.

מצדיקים גמורים.

ד. מן ה'חוץ' אל ה'פנים'

עניין הפרה הוא להיות מזומן תמיד עבור אלו הנמצאים למטה כדי להעלותם.

לכן גם בעבודת פרה אדומה, שנעשית בחוץ, הייתה העבודה כולה כנגד ה'פנים' של ההיכל. כמו התשובה שלוקחת את ה'חוץ' ומעבירה אותו ל'פנים שבפנים'.

טרה עבור הנמצאים למטה מטה

וזהו ענינה של מצות פרה אדמה:

כמו שכתוב בספר המצות להרמב"ם¹² "שצונו לעשות פרה אדמה כדי שיהיה אפרה מזמן למי שיצטרך אליו לטהרת טמאת מת, כמו שאמר¹³ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת".

והינו, שכל ענין פרה אדמה וכל העבודות שבה הוא בכדי שיהיה מזמן למי שנמצא למטה מטה ביותר (מצד אבי אבות דהפך הטהרה), כדי להעלותו כו'.

הזאת הדם מול "פני" המקדש

וזהו גם הטעם שאף על פי שכל עבודתה של פרה אדמה היתה בחוץ, מכל מקום הצרכה להיות ההזאה וקא "נכח פני אהל מועד"¹⁴, שזהו ענין של פנים,

כי, תכלית ענין התשובה (ובלשון אגרת התשובה: תשובה שלמה) היא כשפועלת ומגעת לבחינת פנים ועד לפנים דפנים כו'.

ה. הפרה והקטורת

קיים קשר מיוחד בין מצוות פרה אדומה ליום הכיפורים; אף יום הכיפורים עניינו תשובה כזו ההופכת זדונות ממש לזכויות.

עבודת יום הכיפורים היא עבודת הקטורת – להכניס את שורש הקליפה אל קודש הקודשים.

אלא גם מחוץ לקלפת נגה כו' [שיש בה עדין טוב המערב בה. כי התשובה על ענינים של שלוש קלפות הטימאות לגמרי].

ג. מהפך

עבודת התשובה כפשוטה, על חטאים של ממש, יש בכוחה לקחת את האדם מן ה'חוץ' ממש, ולהביאו עד למקום הכי נעלה. וזהו מעלת בעלי תשובה על צדיקים.

מלמטה מטה עד למעלה מעלה

ואף שמבאר בכמה מקומות⁷ שענין התשובה הוא כמו שכתוב⁸ "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה",

הרי אין ענין (התשובה) יוצא מידי פשוטו, תשובה על חטא כפשוטו, שדוקא אז מחויב בקרבן כפשוטו, לכפר על החטא כפשוטו.

אך אין זה בסתירה לענין ד'הרוח תשוב אל האלקים גו'".

- על פי המבאר שדוקא על ידי הברור למטה מטה יותר מגיעים לגבוה גבוה יותר, ועד לעליה הכי נעלה, לדרגא שלמעלה מגדר עליה וירידה,

שזהו ענין "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", למעלה גם מבחינת "ושמה שנתת בי (טהרה היא)"⁹ - "אל האלקים (שהוא למעלה מהדרגא ד'נתת בי') אשר נתנה".

מעלת בעלי תשובה

וזהו גם טעם מעלת בעלי תשובה, כפי שמאריך הרמב"ם בהלכות תשובה¹⁰ ש"במקום שבעלי תשובה עומדים אפלו צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד בו".

והינו, שאף על פי שעבדו עבודתם בשלמות, מכל מקום, אין יכולים לעמוד במקום של בעלי תשובה.

כיון שעל ידי זה שעושים תשובה שלמה, יש אצלם הענין של זדונות (עד לזדונות כפשוטם) באפן שנעשים כזכיות¹¹, ולכן הם למעלה אפלו

7. לקו"ת ר"פ האוינו.

8. קהלת יב, ז.

9. "אלקי נשמה" בברכות השחר.

10. פ"ז ה"ד. וראה גם ה"ז.

11. יומא פו, ב.

12. מ"ע קיג.

13. חוקת שם, ט.

14. חוקת שם, ד. וראה פרש"י עה"פ. מדות פ"ב מ"ד. פרה פ"ג מ"ט.

שבת קודש פרשת ויקהל – פרה

כב אדר

לקריאת פרשת פרה בוחרים את ספר התורה המהודר ביותר שבבית הכנסת.

רצוי לגלול למקום הנכון את ספר התורה המיועד לקריאת פרשת פרה עוד לפני התפילה, כדי למנוע המתנה ועיכוב מיותרים של הציבור בזמן קריאת התורה.¹

מוציאים מארון הקודש שני ספרי תורה. בספר הראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע. אחר כך מניחים את הספר השני על הבימה ליד הספר הראשון, ואומרים חצי קדיש. מגביהים וגוללים את הספר הראשון [ואם יש רק ספר תורה אחד, לא מגביהים את הספר אלא גוללים מיד לפרשת פרה ומגביהים וגוללים לאחר קריאת פרשת פרה], ואחר כך מעלים את המפטיר וקוראים בספר השני את פרשת פרה.

אם קרא בטעות את הפטרת פרשת השבוע, קורא אחריה הפטרת פרשת פרה. ואם נזכר אחר הברכות - קורא את הפטרת פרשת פרה בלי ברכות.²

אומרים "אב הרחמים" כמו בכל שבת.³

1. ראה שו"ע או"ח סימן קמד ס"ג.

2. לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקץ.

3. קצות השלחן סי' פג בבדי השלחן סוס"ק יג. 'היום יום' לש"פ זכור ופרה.

המקורות מופיעים בכירוס יותר בספר

פרה אדומה ויום הכיפורים

ובדגמת ענין זה מצינו גם בכללות ענין עבודת יום הכפורים.

ובהקדם שיכותה לפרה אדמה, כמובן מדרשת חז"ל¹⁵ שלמדים "חקה" "חקה" מיום הכפורים.

ועד שמצינו גם ענין הזאת אפר הפרה על שני כהנים במיוחד: על הכהן השורף את הפרה, ועל הכהן שעובד עבודת יום הכפורים, שהיו מזין עליהם שלשי ושביעי מכל הפרות שהיו שם, שבה מוגשת יתר השיכות של פרה אדמה ליום הכפורים.

והרי ענינו של יום הכפורים הוא ענין התשובה שפועלת "סלחת כדברך"¹⁶ (כפי שבקש משה), שעל ידה נעשים זדונות כזכות ממש.

עבודת הקטורת – עבודת ה'אתהפכא'

זהו גם מה שהעבודה העקרית והמיוחדת ("אחת") ביום הכפורים ("אחת בשנה")¹⁷ בקדש הקדשים, שהיא עבודת הקטרת, יש בה דוקא "א סמנים, שביניהם החלבה"¹⁸ [שריחה רע], שמורה על ענין האתהפכא דלעמט זה.

שזהו החדוש של עבודת הקטרת (שישנה גם בכל השנה כלה) לגבי עבודת הקרבנות.

ועל דרך זה הפרה אדמה, שחטאת קריא רחמנא, שמכפרת כו'.

15. יומא מב, ב.

16. תנחומא פקודי יא. פרש"י תשא לג, יא. עקב ט, יח.

17. לשון הכתוב – ס"פ תצוה. אחרי טז, לד. ועוד.

18. ראה כריתות ו, ב. פרש"י תשא ל, לד.

**לבית חב"ד, בית הכנסת,
לעסק או לחוסד החינוכי**
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

חבצע מיוחד
לארץ הקודש:
35% הנחה
לשנה
ראשונה

JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3883554

**לחיות עם הרבי
- סביב השעון**
וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

בית

תש"ז

הרבי נוסע לפריז לפגוש את אימו הרבנית חנה, שהגיעה לפריז מברית המועצות. השניים לא התראו כעשרים שנה, והשמחה הייתה עצומה לאחר התקופה הארוכה של סבל, ציפייה וגעגועים. בתקופת שהותו בפריז, התוועד הרבי עם אנ"ש ועורר אותם בנושא ההתקשרות לרבי. משם הביא הרבי את הרבנית לארצות הברית.

תשכ"ה (אדר א')

הרבי מציע שבכל שבת ילמדו את המאמרים "בתורה אור" וב"לקוטי תורה" על פרשת השבוע.

תשמ"ח

הרבי מכריז על מבצע יום הולדת, וקורא לנצל את יום ההולדת לתורה, עבודה וגמילות חסדים. הרבי הורה לציין את יום ההולדת כיום שמחה: לקיים התוועדות חסידית, לערוך חשבון נפש, לומר ספר תהלים, להוסיף בצדקה, לחזור מאמר חסידות בעל פה, לעלות לתורה, לקבל החלטה טובה ועוד.

תשנ"ב (אדר א')

הרבי מתוועד, בשבת פרשת ויקהל-שקלים, וזו ההתוועדות האחרונה לעת עתה שזכינו לשמוע מפי הרבי.

כז אדר

תשנ"ב (אדר א')

הרבי עבר אירוע מוחי בעת ביקור באוהל אדמו"ר הריי"צ. בתקופה שקדמה לכך, סידר הרבי את חדרו הקדוש, ופינה את השולחן שהיה עמוס תמיד במכתבים וספרים. הספרים היחידים שנותרו על השולחן באותו יום, היו שלושת הכרכים שיצאו עד אז של "ספר השלוחים".

כא אדר

תשי"ט (אדר ב')

נפטר הרב החסיד ר' יואל איטקין, בן דודו של הרבי - אימו הייתה אחותו של הרבנית חנה, אימו של הרבי. היה סוחר, ואחר כך שימש כשוחרט בכמה עיירות. משרתו האחרונה הייתה כשוחרט בצ'רנוביץ, שם נפטר ונטמן.

כג אדר

תשמ"ח

החל מסיום ה"שלושים" להסתלקות הרבנית חיה מושקא, החל הרבי להתוועד מדי שבת קודש.

כד אדר

ת"ש (אדר א')

אדמו"ר הריי"צ עוזב את ריגה בטיסה לשטוקהולם שבשבידיה, משם נסע ברכבת לעיר גטבורג, ומשם הפליג באונייה בדרכו לארצות הברית.

כה אדר

תרס"א

נולדה הרבנית חיה מושקא, בתו של אדמו"ר הריי"צ ולימים אשתו של הרבי, בעיירה בבינוביטש הסמוכה לליובאוויטש.

לפי בקשתו של אדמו"ר הרש"ב, נקרא שמה של הרבנית "חיה מושקא", על שם אשת אדמו"ר הצמח צדק.

מילדותה ספגה הרבנית קדושה וטהרה בבית סבה אדמו"ר הרש"ב ובבית אביה אדמו"ר הריי"צ, אשר חיבבו אותה באופן מיוחד.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת
אֹתָם: וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לַעֲשֹׂת אֹתָם: וְאֶכְנֹשׁ מֹשֶׁה יָת כָּל כְּנֻשָּׁתָא דְכְנִי
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אֲלִין פְּתָגְמָא דִּי פְקָד זַי
לְמַעַבְד יְתַהוֹן: ב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קָדָשׁ שַׁבָּתוֹן
לַיהוָה כִּלְהַעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוֹמָת: שֵׁשֶׁת
יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם
קָדָשׁ שַׁבָּתוֹן לַיהוָה כִּלְהַעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה
יוֹמָת: שְׁתָּא יוֹמִין תַּתְּעַבְד עֲבָדְתָא וּבִיּוֹמָא
שְׁבִיעָאָה יְהִי לְכוֹן קוּדְשָׁא שְׂבָא שַׁבָּתָא קָדָם זַי
כָּל דִּי־עַבְד בֵּה עֲבָדְתָא יִתְקַטֵּל: ג לֹא־תַבְעֲרוּ אִשׁ
בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: לֹא־תַבְעֲרוּ אִשׁ
בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: לֹא תַבְעֲרוּן אֲשַׁתָּא
בְּכָל מוֹתְכִיכֹן בִּיּוֹמָא דְשַׁבָּתָא: פ ד וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־
עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לֵאמֹר: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְכָל כְּנֻשָּׁתָא דְכְנִי יִשְׂרָאֵל
לְמִימַר דִּין פְּתָגְמָא דִּי פְקָד זַי לְמִימַר: ה קָחוּ
מֵאֲתֵכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נָדִיב לִבּוֹ יִבְיֹאֶה
אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת: קָחוּ
מֵאֲתֵכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נָדִיב לִבּוֹ יִבְיֹאֶה אֶת
תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת: סִבּוּ מִנְכוֹן
אֲפָרְשׁוּתָא קָדָם זַי כָּל דִּי־תַרְעִי לְבֵה זִיתִי יָת
אֲפָרְשׁוּתָא קָדָם זַי דְהָבָא וְכֶסֶף וְנַחֲשָׁא:
ו וּתְכַלַּת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֻזִּים:
וּתְכַלַּת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֻזִּים: וּתְכַלַּת
וְאַרְגָּמָן וְצִבְעֵה זָהָרִי וּבוֹיָן וּמַעֲצֵי: ז וְעֹרֹת אֵילָם
מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תַּחֲשִׁים וְעֻצֵי שִׁטִּים: וְעֹרֹת
אֵילָם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תַּחֲשִׁים וְעֻצֵי שִׁטִּים:

וּמִשְׁכֵּי דְדְכָרִי מִסְמָקִי וּמִשְׁכֵּי דְסִסְגוֹנָא וְאַצִּי
שְׁטִין: ח וְשֶׁמֶן לְמָאֹר וּבִשְׁמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: וְשֶׁמֶן לְמָאֹר וּבִשְׁמִים לְשֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: וּמִשְׁחָא לְאַנְהוּתָא
וּבוֹסְמִיָּא לְמִשַּׁח רְבוּתָא וְלִקְטֹרֶת בּוֹסְמִיָּא:
ט וְאֶבְנֵי־שֹהֶם וְאֶבְנֵי מְלֵאִים לְאַפֹּד וְלַחֲשֹן:
וְאֶבְנֵי־שֹהֶם וְאֶבְנֵי מְלֵאִים לְאַפֹּד וְלַחֲשֹן: וְאֶבְנֵי
בוּרְלָא וְאֶבְנֵי אֲשִׁלְמוּתָא לְשִׁקְעָא בְּאַפֹּדָא
וּבְחֻשָּׁנָא: י וְכָל־חֻכְמֵי־לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת
כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וְכָל־חֻכְמֵי־לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ
וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וְכָל חֻכְמֵי לְבָא
בְּכוֹן יִיתוֹן וַיַּעֲבְדוּן יָת כָּל דִּי פְקָד זַי: יא אֶת־
הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶלֹו וְאֶת־מִכְסֵּהוּ אֶת־קַרְסֵּיו
וְאֶת־קַרְשָׁיו אֶת־בְּרִיתֹו אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו:
אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶלֹו וְאֶת־מִכְסֵּהוּ אֶת־קַרְסֵּיו
וְאֶת־קַרְשָׁיו אֶת־בְּרִיתֹו אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו: יָת
מִשְׁכָּנָא יָת פְּרָסָה וְיָת חוּפָאָה יָת פּוּרְפוּהִי וְיָת
דְּפוּהִי יָת עֲבֻרְהִי יָת עַמּוּדוּהִי וְיָת סִמְכוּהִי:
יב אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־בְּדִיו וְאֶת־הַפָּתָר וְאֶת פֶּרֶכֶת
הַמִּסְדָּ: אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־בְּדִיו וְאֶת־הַפָּתָר וְאֶת
פֶּרֶכֶת הַמִּסְדָּ: יָת אֲרוֹנָא וְיָת אֲרִיחֹהִי יָת כְּפֻרְתָּא
וְיָת פֶּרֶכְתָּא דְּפֻרְסָא: יג אֶת־הַשְּׁלֶחָן וְאֶת־בְּדִיו
וְאֶת־כִּלְיָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: אֶת־הַשְּׁלֶחָן
וְאֶת־בְּדִיו וְאֶת־כִּלְיָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: יָת
פְּתוּדָא וְיָת אֲרִיחֹהִי וְיָת כָּל מְנוּהִי וְיָת לֶחֶם
אֲפִיָּא: ד וְאֶת־מִנְרַת הַמָּאֹר וְאֶת־כִּלְיָהּ וְאֶת־
גִּרְתִּיהּ וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאֹר: וְאֶת־מִנְרַת הַמָּאֹר
וְאֶת־כִּלְיָהּ וְאֶת־גִּרְתִּיהּ וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאֹר: וְיָת
מִנְרַת דְּאַנְהוּרִי וְיָת מְנַהָא וְיָת בּוֹצִינְהָא וְיָת
מִשְׁחָא דְאַנְהוּרִיתָא: טו וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־
בְּדִיו וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים
וְאֶת־מִסְדָּ הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן: וְאֶת־מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בְּדִיו וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת

משפן זמנא ולכל פלחנה וללבושי קודשא:
בב ויבאו האנשים על הנשים כל א גדיב לב
הביאו חח וגזם וטבעת וכומז כלכלי זהב
וכל איש אשר הנף תנופת זהב ליהוה: ויבאו
האנשים על הנשים כל א גדיב לב הביאו חח
וגזם וטבעת וכומז כלכלי זהב וכל איש אשר
הנף תנופת זהב ליהוה: ומיתן גבריא על נשיא
כל דאתרעי לבה איתאיו שירין ושכין ועזן
ומחוד כל מן דדחב וכל גבר די ארים ארמות
דחבא קדם יי: ב וכל איש אשר נמצא אלו
תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת
אילם מאדמים וערת תחשים הביאו: וכל איש
אשר נמצא אלו תכלת וארגמן ותולעת שני
ושש ועזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים
הביאו: וכל גבר דאשתבח עמה תכלא וארגונא
וצבע זהורי ובוצ ומעצי ומשכי דדכרי מסמקי
ומשכי ססגונא איתאיו: ב כל מרים תרומת
כסף ונחשת הביאו את תרומת יהוה וכל
אשר נמצא אלו עצי שטים לכל מלאכת
העבודה הביאו: כל מרים תרומת כסף ונחשת
הביאו את תרומת יהוה וכל אשר נמצא אלו
עצי שטים לכל מלאכת העבודה הביאו: כל
דארים ארמות כסף ונחש איתאיו ית אפרשותא
קדם יי וכל די אשתבח עמה אצי שטין לכל
עבדת פלחנא איתאיו: ב וכל איש חכמת לב
בידיה טון ויבאו מטה את התכלת ואת
הארגמן את התולעת השני ואת השש: וכל
אשה חכמת לב בידיה טון ויבאו מטה את
התכלת ואת הארגמן את התולעת השני ואת
השש: וכל אתמא חכימת לפא בידיה מעזלא
ומיתן פד עול ית תכלא וית ארגונא ית צבע
זהורי וית בוצא: ב וכל הנשים אשר נשא לבן
אתנה בחכמה טון את העזים: וכל הנשים
אשר נשא לבן אתנה בחכמה טון את העזים:

הסמים ואת מסך הפתח לפתח המשפן: וית
מדבחא דקטרת בוסמיא וית אריחיה וית
משחא דרביתא וית קטרת בוסמיא וית פרסא
דתרעא לתרע משכנא: ט את א מוזב העלה
ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת
כלכלי את הכיר ואת כנו: את א מוזב העלה
ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת כל
כלי את הכיר ואת כנו: ית מדבחא דעלתא וית
סרדא דנחשא דילה ית אריחיה וית כל מנוהי
ית פיורא וית בסיסה: י את קלעי החצר
את עמדיו ואת אדניה ואת מסך שער החצר:
את קלעי החצר את עמדיו ואת אדניה ואת
מסך שער החצר: ית סרדי דרתא ית עמודיה
וית סמכהא וית פרסא דתרע דרתא: יא את
יתרת המשפן ואת יתרת החצר ואת
מיתריהם: את יתרת המשפן ואת יתרת החצר
ואת מיתריהם: ית סכי משכנא וית סכי דרתא
וית אטניהון: יא את בגדי השרד לשרת
פקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת
בגדי בנו לכהן: את בגדי השרד לשרת פקדש
את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בנו
לכהן: ית לבושי שמושא לשמשא בקודשא ית
לבושי קודשא לאהרן פהנא וית לבושי בנוהי
לשמשא: ב ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני
משה: ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה:
ונפקו כל כנשתא דבני ישראל מן קדם משה:
שני כא ויבאו כל איש אשר נשא לבו וכל אשר
גדבה רוחו אלו הביאו את תרומת יהוה
למלאכת אהל מועד ולכל עבודתו ולבגדי
הקדש: ויבאו כל איש אשר נשא לבו וכל אשר
גדבה רוחו אלו הביאו את תרומת יהוה
למלאכת אהל מועד ולכל עבודתו ולבגדי הקדש:
ואתו כל גבר דאתרעי לבה וכל די אשלמת
רוחה יתה איתאיו ית אפרשותא קדם יי לעבדת

וְכָל נָשִׂיא דְּאִתְרַעֵי לְבָהּ עִמָּהּ בְּחֻמָּא עֲזָלָן יֵת
 מַעֲזִיא (במ"ג רפ"ו: מַעֲזִיא): כּוּ וְהַנְשֵׂאִם
 הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים
 לְאֹפֹד וְלַחֹשֶׁן: וְהַנְשֵׂאִם הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם
 וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים לְאֹפֹד וְלַחֹשֶׁן: וְדִבְרֵיָא
 אִיתִיאוּ יֵת אַבְנֵי בּוֹרְלָא וְיֵת אַבְנֵי אֶשְׁלֻמוּתָא
 לְשִׁקְעָא בְּאֹפֹדָא וּבְחֻשָּׁנָא: כּה וְאֶת־הַבֶּשֶׂם
 וְאֶת־הַשֹּׁמֶן לְמֵאֹר וְלַשֹּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלַקְטֹרֶת
 הַסַּמִּים: וְאֶת־הַבֶּשֶׂם וְאֶת־הַשֹּׁמֶן לְמֵאֹר וְלַשֹּׁמֶן
 הַמִּשְׁחָה וְלַקְטֹרֶת הַסַּמִּים: וְיֵת בּוֹסְמָא וְיֵת
 מִשְׁחָא לְאַנְהֻרוּתָא וּלְמִשְׁחָא דְּרִבּוּתָא וְלַקְטֹרֶת
 בּוֹסְמָא: כּז כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדָב לָבָם
 אֲתָם לְהֵבִיא לְכָל־הַמִּלֻּאִה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה
 לַיהוָה: כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדָב לָבָם אֲתָם
 לְהֵבִיא לְכָל־הַמִּלֻּאִה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת
 בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה: כּח
 גִּבֹר וְאִתְתָּא דְּאִתְרַעֵי לְבָהּ עִמָּהּ בְּחֻמָּא לְכָל
 עֲבֻדָּתָא דִּי פִקֵּד יֵי לְמַעַבְדּוּ בִּידָא דְּמֹשֶׁה אִיתִיאוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְדָבָתָא קֳדָם יֵי: פ

שליש ל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא
 יְהוָה בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חֹר לְמַטֵּה
 יְהוּדָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא
 יְהוָה בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חֹר לְמַטֵּה יְהוּדָה:
 וְאָמַר מֹשֶׁה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל חֲזוּ דְרַבִּי יֵי בְשׁוּם
 בְּצִלְאֵל בֶּר אוּרִי בֶר חֹר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה:
 לֹא וַיִּמְלֹא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻמָּה בְּתַבּוּנָה
 וּבְדַעַת וּבְכָל־מִלֻּאֶתָּה: וַיִּמְלֹא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים
 בְּחֻמָּה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מִלֻּאֶתָּה: וְאֶשְׁלַם
 עִמָּה רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יֵי בְּחֻמָּתָא בְּסוּכְלָתָנּוּ
 וּבְמַדְעָא וּבְכָל עֲבִידָא: לז וְלַחֲשֹׁב מַחֲשַׁבְתָּ
 לַעֲשׂוֹת בְּזֵהָב וּבְכֶסֶף וּבְנַחֲשָׁת: וְלַחֲשֹׁב מַחֲשַׁבְתָּ
 לַעֲשׂוֹת בְּזֵהָב וּבְכֶסֶף וּבְנַחֲשָׁת: וְלֹאֲלָפָא אוּמַנָּן
 לְמַעַבְדּוּ בְּדַחְבָּא וּבְכֶסֶף וּבְנַחֲשָׁא: לה וּבְחֻרְשָׁת

אַבְנֵי לְמִלֻּאֵת וּבְחֻרְשָׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־
 מִלֻּאֶת מַחֲשַׁבְתָּ: וּבְחֻרְשָׁת אַבְנֵי לְמִלֻּאֵת
 וּבְחֻרְשָׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־מִלֻּאֶת מַחֲשַׁבְתָּ:
 וּבְאוּמָנוּת אַבְנֵי טַבָּא לְאֶשְׁלָמָא וּבְנִגְרוּת אַעֲזָא
 לְמַעַבְדּוּ בְּכָל עֲבִידָת אוּמַנָּן: לוּ וְלַהוֹרֶת נִתְּן
 בְּלָבוּ הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּן־אַחִיסָמֶךְ לְמַטֵּה־דָן:
 וְלַהוֹרֶת נִתְּן בְּלָבוּ הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּן־אַחִיסָמֶךְ
 לְמַטֵּה־דָן: וְלֹאֲלָפָא יֵהָב בְּלָבָה הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּר
 אַחִיסָמֶךְ לְשִׁבְטָא דָּן: לה מִלֵּא אֲתָם חֻכְמַת־לֵב
 לַעֲשׂוֹת כָּל־מִלֻּאֶת חֻרֶשׁ וְחֲשֵׁב וְרָקֶם
 בְּתַכְלֵת וּבְאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבִשְׁשׁ וְאַרְגָּ
 עֲשִׂי כָל־מִלֻּאֶתָּה וְחֲשִׁבִי מַחֲשַׁבְתָּ: מִלֵּא אֲתָם
 חֻכְמַת־לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל־מִלֻּאֶתָּה חֻרֶשׁ וְחֲשֵׁב
 וְרָקֶם בְּתַכְלֵת וּבְאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבִשְׁשׁ
 וְאַרְגָּ עֲשִׂי כָל־מִלֻּאֶתָּה וְחֲשִׁבִי מַחֲשַׁבְתָּ: אֶשְׁלַם
 עִמָּהּ חֻכְמַת לָבָא לְמַעַבְדּוּ כָּל עֲבִידָת נִגְרָא
 וְאַמָּן וְצִיר בְּתַכְלָא וּבְאַרְגָּנָא בְּצַבְעָא זְהוּרִי
 וּבְבוּצָא וּמַחֲוִי עֲבָדִי כָּל עֲבִידָא וּמִלְפִי אוּמַנָּן:
 א וְעֲשֵׂה בְצִלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל אִישׁ חֻכְמַת־לֵב
 אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חֻכְמָה וּתְבוּנָה בְּהִמָּה לְדַעַת
 לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִלֻּאֶתָּה עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל
 אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה: וְעֲשֵׂה בְצִלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל
 אִישׁ חֻכְמַת־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חֻכְמָה וּתְבוּנָה
 בְּהִמָּה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִלֻּאֶתָּה עֲבֹדַת
 הַקֹּדֶשׁ לְכָל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה: וְעֲבֹד בְּצִלְאֵל
 וְאַהֲלִיאֵב וְכָל גִּבֹר חֻכְמַת לָבָא דִּיֵּהָב יֵי חֻכְמָא
 וּסוּכְלָתָנּוּתָא בְּהוֹן לְמַדְעָא לְמַעַבְדּוּ יֵת כָּל עֲבִידָת
 פִּלְחָן קִידָשָׁא לְכָל דִּי פִקֵּד יֵי: ב וַיִּקְרָא מֹשֶׁה
 אֶל־בְּצִלְאֵל וְאֶל־אַהֲלִיאֵב וְאֶל כָּל־אִישׁ חֻכְמַת־
 לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חֻכְמָה בְּלָבוּ כָּל אֲשֶׁר
 נִשְׁאָו לָבוּ לְקַרְבָּה אֶל־הַמִּלֻּאֶתָּה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ:
 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־בְּצִלְאֵל וְאֶל־אַהֲלִיאֵב וְאֶל כָּל־
 אִישׁ חֻכְמַת־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חֻכְמָה בְּלָבוּ כָּל
 אֲשֶׁר נִשְׁאָו לָבוּ לְקַרְבָּה אֶל־הַמִּלֻּאֶתָּה לַעֲשׂוֹת

23

בִּירֵיעָה הָאֶחָת וְחַמְשִׁים לָלֶאֱת עֲשֵׂה בְקֶצֶה
הִירֵיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשְּׁנִית מִקְבִּילָה לְלֵאֲת
אֶחָת אֶל־אֶחָת: חֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עֲבַד בִּירֵיעָתָא
חָדָא וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין עֲבַד בְּסִטְרָא דִּירֵיעָתָא
דְּבֵית לופִי תַנְיָמָא מְכוּנָן עֲנוּבִיא חָדָא לְקַבֵּל
חָדָא: י' וַיַּעַשׂ חַמְשִׁים קֶרְסִי וְהֵב וַיַּחֲבֵר אֶת־
הִירֵיעָת אֶחָת אֶל־אֶחָת בְּקֶרְסִים וַיְהִי הַמּוֹשָׁבָן
אֶחָד: וַיַּעַשׂ חַמְשִׁים קֶרְסִי וְהֵב וַיַּחֲבֵר אֶת־
הִירֵיעָת אֶחָת אֶל־אֶחָת בְּקֶרְסִים וַיְהִי הַמּוֹשָׁבָן
אֶחָד: וַעֲבַד חֲמִשִּׁין פּוֹרְפִין דְּדֶהֱב וּלְפָף יָת
יִרְיעָתָא חָדָא עִם חָדָא בְּפוֹרְפִיא וְהָוָה מִשְׁכָּנָא
חָד: פ' וַיַּעַשׂ יִרְיעָת עֲזִים לְאַהֲל עַל־הַמּוֹשָׁבָן
עֲשֵׂתִי־עֲשֶׂרָה יִרְיעָת עֲשֵׂה אֹתָם: וַיַּעַשׂ יִרְיעָת
עֲזִים לְאַהֲל עַל־הַמּוֹשָׁבָן עֲשֵׂתִי־עֲשֶׂרָה יִרְיעָת
עֲשֵׂה אֹתָם: וַעֲבַד יִרְיעָן דְּמַעֲזִי לְפָרְסָא עַל
מִשְׁכָּנָא חָד עֲשֶׂר יִרְיעָן עֲבַד יִתְהֵן: ט' אֲרֹךְ
הִירֵיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בָּאֲמָה וְאַרְבַּע אֲמֹת
רֹחַב הִירֵיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לַעֲשֵׂתִי
עֲשֶׂרָה יִרְיעָת: אֲרֹךְ הִירֵיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים
בָּאֲמָה וְאַרְבַּע אֲמֹת רֹחַב הִירֵיעָה הָאֶחָת מִדָּה
אֶחָת לַעֲשֵׂתִי עֲשֶׂרָה יִרְיעָת: אֲרָפָא דִּירֵיעָתָא
חָדָא תְּלָתִין בָּאֲמִין וְאַרְבַּע אֲמִין פּוֹתִיָא דִּירֵיעָתָא
חָדָא מִשְׁחָתָא חָדָא לְחָד עֲשֶׂר יִרְיעָן: ט"ו וַיַּחֲבֵר
אֶת־חֲמִשׁ הִירֵיעָת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הִירֵיעָת
לְבָד: וַיַּחֲבֵר אֶת־חֲמִשׁ הִירֵיעָת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ
הִירֵיעָת לְבָד: וּלְפָף יָת חֲמֵשׁ יִרְיעָן לְחֹד וְיָת
שֵׁשׁ יִרְיעָן לְחֹד: י"ו וַיַּעַשׂ לָלֶאֱת חַמְשִׁים עַל
שַׁפַּת הִירֵיעָה הַקִּיצָנָה בַּמַּחְבֶּרֶת וְחַמְשִׁים
לָלֶאֱת עֲשֵׂה עַל־שַׁפַּת הִירֵיעָה הַחֲבֵרֶת
הַשְּׁנִית: וַיַּעַשׂ לָלֶאֱת חַמְשִׁים עַל שַׁפַּת הִירֵיעָה
הַקִּיצָנָה בַּמַּחְבֶּרֶת וְחַמְשִׁים לָלֶאֱת עֲשֵׂה עַל־שַׁפַּת
הִירֵיעָה הַחֲבֵרֶת הַשְּׁנִית: וַעֲבַד עֲנוּבִין חֲמִשִּׁין עַל
סִפְתָּא דִּירֵיעָתָא בְּסִטְרָא בֵּית לופִי וְחַמְשִׁין
עֲנוּבִין עֲבַד עַל סִפְתָּא דִּירֵיעָתָא דְּבֵית לופִי

תַנְיָמָא: י"ז וַיַּעַשׂ קֶרְסִי נְחֹשֶׁת חַמְשִׁים לְחֵבֶר
אֶת־הָאֶהָל לְהִיָּת אֶחָד: וַיַּעַשׂ קֶרְסִי נְחֹשֶׁת
חַמְשִׁים לְחֵבֶר אֶת־הָאֶהָל לְהִיָּת אֶחָד: וַעֲבַד
פּוֹרְפִין דְּנְחָשָׁא חֲמִשִּׁין לְלַפְפָא יָת מִשְׁכָּנָא
לְמַהוּי חָד: י"ח וַיַּעַשׂ מִכְסָּה לְאַהֲל עֶרְת אֵילָם
מְאֻדָּמִים וּמִכְסָּה עֶרְת תַּחֲשִׁים מְלֻמְעָלָה: וַיַּעַשׂ
מִכְסָּה לְאַהֲל עֶרְת אֵילָם מְאֻדָּמִים וּמִכְסָּה עֶרְת
תַּחֲשִׁים מְלֻמְעָלָה: וַעֲבַד חוֹפָאָה לְמִשְׁכָּנָא מִשְׁכִּי
דְּדְכָרִי מִסְמָקִי וְחוֹפָאָה מִשְׁכִּי דְּסִגּוּנָא מְלַעֲלָא:
חמשי כ' וַיַּעַשׂ אֶת־הַקֶּרְשִׁים לְמוֹשָׁבָן עֲצֵי שִׁטִּים
עֲמֻדִים: וַיַּעַשׂ אֶת־הַקֶּרְשִׁים לְמוֹשָׁבָן עֲצֵי שִׁטִּים
עֲמֻדִים: וַעֲבַד יָת דְּפִיא לְמִשְׁכָּנָא דְּאֵעִי שִׁטִּין
קִימִין: כ"א עֲשֶׂר אֲמֹת אֲרֹךְ הַקֶּרֶשׁ וְאֲמֹה וְחֻצִי
הָאֲמָה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: עֲשֶׂר אֲמֹת אֲרֹךְ
הַקֶּרֶשׁ וְאֲמֹה וְחֻצִי הָאֲמָה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד:
עֲשֶׂר אֲמִין אֲרָפָא דְּדָפָא וְאֲמֹתָא וּפְלָגוֹת אֲמֹתָא
פּוֹתִיָא דְּדָפָא חָד: כ"ב שְׁתֵּי יָדָת לְקֶרֶשׁ הָאֶחָד
מִשְׁלֵבָת אֶחָת אֶל־אֶחָת בֵּין עֲשֵׂה לְכָל קֶרֶשִׁי
הַמּוֹשָׁבָן: שְׁתֵּי יָדָת לְקֶרֶשׁ הָאֶחָד מִשְׁלֵבָת אֶחָת
אֶל־אֶחָת בֵּין עֲשֵׂה לְכָל קֶרֶשִׁי הַמּוֹשָׁבָן: תְּרִיתִין
צִירִין לְדָפָא חָד מִשְׁלֵבִין חָדָא לְקַבֵּל חָדָא בֵּין
עֲבַד לְכָל דְּפִי מִשְׁכָּנָא: כ"ג וַיַּעַשׂ אֶת־הַקֶּרְשִׁים
לְמוֹשָׁבָן עֲשָׂרִים קֶרְשִׁים לְפָתָא גִּבֵּב תִּימָנָה:
וַיַּעַשׂ אֶת־הַקֶּרְשִׁים לְמוֹשָׁבָן עֲשָׂרִים קֶרְשִׁים לְפָתָא
גִּבֵּב תִּימָנָה: וַעֲבַד יָת דְּפִיא לְמִשְׁכָּנָא עֶסְרִין דְּפִין
לְרוּחַ עֶבֶר דְּרוּמָא: כ"ד וְאַרְבַּעִים אֲדִנִּי־כֶסֶף
עֲשֵׂה תַּחַת עֲשָׂרִים קֶרְשִׁים שְׁנֵי אֲדָנִים
תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתֵיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים
תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתֵיו: וְאַרְבַּעִים
אֲדִנִּי־כֶסֶף עֲשֵׂה תַּחַת עֲשָׂרִים קֶרְשִׁים שְׁנֵי
אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתֵיו וּשְׁנֵי
אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתֵיו: וְאַרְבַּעִין
סִמְכִין דְּכֶסֶף עֲבַד תַּחוֹת עֶסְרִין דְּפִין תְּרִין סִמְכִין
תַּחוֹת דָּפָא חָד לְתִרְיָן צִירוּהִי וְתִרְיָן סִמְכִין תַּחוֹת

דפא חד לתרין צירוהי: כה ולצלע המשפן
השנית לפאת צפון עשה עשרים קרשים:
ולצלע המשפן השנית לפאת צפון עשה עשרים
קרשים: ולסטר משפנא תניחא לרוח צפונא עבד
עסרין דפין: כו וארבעים אדניהם כסף שני
אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת
הקרש האחר: וארבעים אדניהם כסף שני
אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת
הקרש האחר: וארבעין סמכיהון דכסף תרין
סמכין תחות דפא חד ותרין סמכין תחות דפא
חד: כז ולירכתי המשפן ימה עשה ששה
קרשים: ולירכתי המשפן ימה עשה ששה
קרשים: ולספי משפנא מערבא עבד שתא
דפין: כח ושני קרשים עשה למקצעת המשפן
בירכתים: ושני קרשים עשה למקצעת המשפן
בירכתים: ותרין דפין עבד לזוית משפנא
בסופיהון: כט והיו תואמם מלמטה ויחדו יהיו
תמים אל־ראשו אל־הטבעת האחת כן עשה
לשניהם לשני המקצעת: והיו תואמם מלמטה
ויחדו יהיו תמים אל־ראשו אל־הטבעת האחת
כן עשה לשניהם לשני המקצעת: והיו מכונין
מלרע וכחדא הוו מכונין על רישה לעזקתא
חדא כן עבד לתרויהון לתרין זוין: לו והיו
שמנה קרשים ואדניהם כסף ששה עשר
אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש
האחר: והיו שמנה קרשים ואדניהם כסף ששה
עשר אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש
האחר: והיו תמניא דפין וסמכיהון דכסף שתא
עשר סמכין תרין סמכין תרין סמכין תחות דפא
חד: לא ויעש בריחי עצי שטים חמשה לקרשי
צלע־המשפן האחת: ויעש בריחי עצי שטים
חמשה לקרשי צלע־המשפן האחת: ועבד עברי
דאצי שטין חמשה לדפי סטר משפנא חד:
לז וחמשה בריחים לקרשי צלע־המשפן השנית

וחמשה בריחים לקרשי המשפן לירכתים ימה:
וחמשה בריחים לקרשי צלע־המשפן השנית
וחמשה בריחים לקרשי המשפן לירכתים ימה:
וחמשה עברין לדפי סטר משפנא תניחא
וחמשה עברין לדפי משפנא לסופיהון מערבא:
לא ויעש את־הבריה התיכן לברח בתוך
הקרשים מן־הקצה אל־הקצה: ויעש את־
הבריה התיכן לברח בתוך הקרשים מן־הקצה
אל־הקצה: ועבד ית עברא מציעא לאעברא
בגו דפיא מן ספי לספי: לא ואת־הקרשים
צפה זהב ואת־טבעתם עשה זהב בתים
לבריהם ויצף את־הבריהם זהב: ואת־הקרשים
צפה זהב ואת־טבעתם עשה זהב בתים לבריהם
ויצף את־הבריהם זהב: וית דפיא חפא דהבא
וית עזקתהון עבד דהבא אתרא לעבריא וחפא
ית עבריא דהבא: לא ויעש את־הפרכת תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה חשב
עשה אתה פרבים: ויעש את־הפרכת תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה חשב
עשה אתה פרבים: ועבד ית פרקתא תכלא
וארגנא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד אמן עבד
יתה צורת פרוכין: לא ויעש לה ארבעה עמודי
שטים ויצפם זהב וויהם זהב ויצק להם
ארבעה אדני־כסף: ויעש לה ארבעה עמודי
שטים ויצפם זהב וויהם זהב ויצק להם ארבעה
אדני־כסף: ועבד לה ארבעה עמודי שטין
וחפנין דהבא וויהון דהבא ואתיד להון ארבעה
סמכין דכסף: לא ויעש מסד לפתח האהל
תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה
רקם: ויעש מסד לפתח האהל תכלת וארגמן
ותולעת שני ושש משור מעשה רקם: ועבד
פרסא לתרע משפנא תכלא וארגנא וצבע זהורי
ובוץ שזיר עובד ציר: לא ואת־עמודיו חמשה
ואת־וויהם וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב

וְאֵדִינֵיהֶם חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת: וְאֶת־עֲמֻדָּיו חֲמִשָּׁה
 וְאֶת־וִינֵיהֶם וְצִפָּה רֹאשֵׁיהֶם וְחֹשְׁקֵיהֶם זָהָב
 וְאֵדִינֵיהֶם חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת: וְיֵת עֲמֻדָּוָהּי חֲמִשָּׁה
 וְיֵת וִינֵיהֶן וְחִפָּה רִישֵׁיהֶן וְכַבֻּשִׁיהֶן דְּהָבָא
 וְסַמְכֵיהֶן חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת: פ א וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל
 אֶת־הָאָרֶן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים וְחֹצֵי אַרְבֹּ
 וְאַמָּה וְחֹצֵי רַחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֹצֵי קָמָתוֹ: וַיַּעַשׂ
 בְּצִלְאֵל אֶת־הָאָרֶן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים וְחֹצֵי אַרְבֹּ
 וְאַמָּה וְחֹצֵי רַחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֹצֵי קָמָתוֹ: וַעֲבַד
 בְּצִלְאֵל יֵת אֲרוֹנָא דְּעָצֵי שִׁטִּין תְּרֵמִין אֲמִין
 וּפְלָגָא אֲרָפָה וְאַמְתָּא וּפְלָגָא פְתִיָּה וְאַמְתָּא
 וּפְלָגָא רֹמְמָה: ב וַיִּצְפְּהוּ זָהָב טָהוֹר מִבֵּית וּמִחוּץ
 וַיַּעַשׂ לוֹ זָר וְזָהָב סָבִיב: וַיִּצְפְּהוּ זָהָב טָהוֹר מִבֵּית
 וּמִחוּץ וַיַּעַשׂ לוֹ זָר וְזָהָב סָבִיב: וְחִפְּהִי דְהָב דְּכִי
 מִגֹּו וּמִבְּרָא וַעֲבַד לָהּ דִּיר דְּדָהָב סָחֹר סָחֹר:
 ג וַיִּצֶק לוֹ אַרְבַּע טַבַּעֲתֵי זָהָב עַל אַרְבַּע פַּעֲמָתָיו
 וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתֵי עַל־צִלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתֵי
 עַל־צִלְעוֹ הַשְּׁנִית: וַיִּצֶק לוֹ אַרְבַּע טַבַּעֲתֵי זָהָב עַל
 אַרְבַּע פַּעֲמָתָיו וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתֵי עַל־צִלְעוֹ הָאֶחָת
 וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתֵי עַל־צִלְעוֹ הַשְּׁנִית: וְאֶתִּידָּ לָהּ אַרְבַּע
 עֲזָקִין דְּדָהָב עַל אַרְבַּע זְוִינָהּ וְתֵרֵמִין עֲזָקִין עַל
 סְטֵרָה מִד וְתֵרֵמִין עֲזָקִין עַל סְטֵרָה תְּנִיחָא:
 ד וַיַּעַשׂ בְּדֵי עֲצֵי שִׁטִּים וַיִּצֹּף אֹתָם זָהָב: וַיַּעַשׂ
 בְּדֵי עֲצֵי שִׁטִּים וַיִּצֹּף אֹתָם זָהָב: וַעֲבַד אֲרִיחִי
 דְּעָצֵי שִׁטִּין וְחִפָּה יִתְהוֹן דְּהָבָא: ה וַיָּבֵא אֶת־
 הַבְּדִים בְּטַבַּעֲתֵי עַל צִלְעֵת הָאָרֶן לְשֹׂאת
 אֶת־הָאָרֶן: וַיָּבֵא אֶת־הַבְּדִים בְּטַבַּעֲתֵי עַל צִלְעֵת
 הָאָרֶן לְשֹׂאת אֶת־הָאָרֶן: וְאַעֲלֵ יֵת אֲרִיחָא
 בְּעֻזְקָתָא עַל סְטֵרִי אֲרוֹנָא לְמַטַּל יֵת אֲרוֹנָא:
 ו וַיַּעַשׂ בְּפֶרֶת זָהָב טָהוֹר אֲמֹתִים וְחֹצֵי אַרְבָּה
 וְאַמָּה וְחֹצֵי רַחְבָּהּ: וַיַּעַשׂ בְּפֶרֶת זָהָב טָהוֹר
 אֲמֹתִים וְחֹצֵי אַרְבָּה וְאַמָּה וְחֹצֵי רַחְבָּהּ: וַעֲבַד
 בְּפֶרֶתָא דְּהָב דְּכִי תְּרֵמִין אֲמִין וּפְלָגָא אֲרָפָה
 וְאַמְתָּא וּפְלָגָא פְתִיָּה: ז וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְּרֻבִּים זָהָב

מְקֻשָּׁה עֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַבִּפְּרֹת: וַיַּעַשׂ
 שְׁנֵי כְּרֻבִּים זָהָב מְקֻשָּׁה עֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת
 הַבִּפְּרֹת: וַעֲבַד תְּרִין כְּרוּבִין דְּדָהָב נִגִּיד עֲבַד
 יִתְהוֹן מִתְרִין סְטֵרִי בְּפֶרֶתָא: ח כְּרוּב אֶחָד מְקֻצָּה
 מִזָּה וְכְרוּב־אֶחָד מְקֻצָּה מִזָּה מִן־הַבִּפְּרֹת עֲשֶׂה
 אֶת־הַכְּרֻבִּים מִשְׁנֵי קְצוֹתָיו: כְּרוּב אֶחָד מְקֻצָּה
 מִזָּה וְכְרוּב־אֶחָד מְקֻצָּה מִזָּה מִן־הַבִּפְּרֹת עֲשֶׂה
 אֶת־הַכְּרֻבִּים מִשְׁנֵי קְצוֹתָיו: כְּרוּבָא מִד מִסְטָרָא
 מִכָּא וְכְרוּבָא מִד מִסְטָרָא מִכָּא מִן בְּפֶרֶתָא עֲבַד
 יֵת כְּרוּבָא מִתְרִין סְטֵרָוָה: ט וַיְהִיו הַכְּרֻבִּים
 פְּרִשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה סָבְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל־
 הַבִּפְּרֹת וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל־אֲחָיו אֶל־הַבִּפְּרֹת הָיוּ
 פְּנֵי הַכְּרֻבִּים: וַיְהִיו הַכְּרֻבִּים פְּרִשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה
 סָבְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל־הַבִּפְּרֹת וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל־
 אֲחָיו אֶל־הַבִּפְּרֹת הָיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִּים: וְהָיוּ כְּרוּבָא
 פְּרִיסָן גְּדַפְּיָהֶן לְעֵלָא נְטִלִין בְּגַדְפִּיהֶן עַל
 בְּפֶרֶתָא וְאַפִּיָּהֶן מִד לְקַבֵּל מִד לְקַבֵּל בְּפֶרֶתָא הָיוּ
 אֲפִי כְּרוּבָא: פ וַיַּעַשׂ אֶת־הַשְּׁלֶחָן עֲצֵי שִׁטִּים
 אֲמֹתִים אַרְבֹּ וְאַמָּה רַחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֹצֵי קָמָתוֹ:
 וַיַּעַשׂ אֶת־הַשְּׁלֶחָן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים אַרְבֹּ וְאַמָּה
 רַחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֹצֵי קָמָתוֹ: וַעֲבַד יֵת פְּתוּרָא דְּעָצֵי
 שִׁטִּין תְּרֵמִין אֲמִין אֲרָפָה וְאַמְתָּא פְתִיָּה וְאַמְתָּא
 וּפְלָגָא רֹמְמָה: יא וַיִּצֹּף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ לוֹ
 זָר וְזָהָב סָבִיב: וַיִּצֹּף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ לוֹ זָר
 וְזָהָב סָבִיב: וְחִפָּה יִתְהוֹ דְּהָב דְּכִי וַעֲבַד לָהּ דִּיר
 דְּדָהָב סָחֹר סָחֹר: יב וַיַּעַשׂ לוֹ מִסְגֶּרֶת טַפַּח
 סָבִיב וַיַּעַשׂ זָר־זָהָב לְמִסְגֶּרֶתוֹ סָבִיב: וַיַּעַשׂ לוֹ
 מִסְגֶּרֶת טַפַּח סָבִיב וַיַּעַשׂ זָר־זָהָב לְמִסְגֶּרֶתוֹ סָבִיב:
 וַעֲבַד לָהּ גְּדַנְפָא רֹמְמָה פּוּשְׁכָא סָחֹר סָחֹר וַעֲבַד
 דִּיר דְּדָהָב לְגַדְנָפָה סָחֹר סָחֹר: יג וַיִּצֶק לוֹ
 אַרְבַּע טַבַּעֲתֵי זָהָב וַיִּתֵּן אֶת־הַטַּבַּעֲתֵי עַל אַרְבַּע
 הַפָּאֵת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו: וַיִּצֶק לוֹ אַרְבַּע
 טַבַּעֲתֵי זָהָב וַיִּתֵּן אֶת־הַטַּבַּעֲתֵי עַל אַרְבַּע הַפָּאֵת
 אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו: וְאֶתִּידָּ לָהּ אַרְבַּע עֲזָקִין דְּדָהָב

וַיַּהֲבֵה יְתָ עֶזְקֵתָא עַל אַרְבַּע זַוְיָתָא דִּי לְאַרְבַּע רִגְלוֹהִי: ד' לַעֲמֹת הַמִּסְגֶּרֶת הָיוּ הַמְּבֻעָת בְּתִים לְבָדִים לְשֹׂאת אֶת־הַשְּׁלֶחָן: לַעֲמֹת הַמִּסְגֶּרֶת הָיוּ הַמְּבֻעָת בְּתִים לְבָדִים לְשֹׂאת אֶת־הַשְּׁלֶחָן: לִקְבֹּל גִּדְנָפָא הָווּ עֶזְקֵתָא אֶתְרָא לְאַרְיֵחָא לְמַטֵּל יְתָ פְתוּרָא: טו וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שֹׁטִים וַיִּצֹף אֹתָם זָהָב לְשֹׂאת אֶת־הַשְּׁלֶחָן: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שֹׁטִים וַיִּצֹף אֹתָם זָהָב לְשֹׂאת אֶת־הַשְּׁלֶחָן: וַעֲבַד יְתָ אַרְיֵחָא דְאָעִי שֵׁטִין וַחֲפָא יְתָהוֹן דְּהָבָא לְמַטֵּל יְתָ פְתוּרָא: טז וַיַּעַשׂ אֶת־הַפְּלִים | אֲשֶׁר עַל־הַשְּׁלֶחָן אֶת־קַעֲרָתָיו וְאֶת־פִּתְיוֹ וְאֶת־מִנְקִיתָיו וְאֶת־הַקְּשׁוֹת אֲשֶׁר יִסְּדוּ בָּהֶן זָהָב טָהוֹר: וַיַּעַשׂ אֶת־הַפְּלִים | אֲשֶׁר עַל־הַשְּׁלֶחָן אֶת־קַעֲרָתָיו וְאֶת־פִּתְיוֹ וְאֶת־מִנְקִיתָיו וְאֶת־הַקְּשׁוֹת אֲשֶׁר יִסְּדוּ בָּהֶן זָהָב טָהוֹר: וַעֲבַד יְתָ מִנְיָא דִּי עַל פְתוּרָא יְתָ מְגִיסוּהִי וְיְתָ בְּזִיכּוּהִי וְיְתָ מְכִילָתָה וְיְתָ קְשׁוּמָא דִּי יִתְנַסֵּף בָּהֶן דְּהָב דְּכִי: פ שִׁישׁ יי וַיַּעַשׂ אֶת־הַמִּנְיָה זָהָב טָהוֹר מְקֻשָּׁה עָשָׂה אֶת־הַמִּנְיָה יִרְכָּה וְקָנָה גְּבִיעִיָּה בַּפְּתִירָה וּפְרָחִיהָ מִמֶּנָּה הָיוּ: וַיַּעַשׂ אֶת־הַמִּנְיָה זָהָב טָהוֹר מְקֻשָּׁה עָשָׂה אֶת־הַמִּנְיָה יִרְכָּה וְקָנָה גְּבִיעִיָּה בַּפְּתִירָה וּפְרָחִיהָ מִמֶּנָּה הָיוּ: וַעֲבַד יְתָ מִנְרֵתָא דְּהָב דְּכִי נִגִּיד עֲבַד יְתָ מִנְרֵתָא שִׂידָה וְקָנָה פְּלִידָהָ חֲזוּרָהָ וְשׁוּשְׁנָהָ מִמֶּנָּה הָווּ: יח וַיַּשְׁלֵשׂ קָנִים יִצְאִים מִצְדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה | קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הָאֶחָד וַיַּשְׁלֵשׂ קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הַשְּׁנִי: וַיַּשְׁלֵשׂ קָנִים יִצְאִים מִצְדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה | קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הָאֶחָד וַיַּשְׁלֵשׂ קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הַשְּׁנִי: וַשְׁתָּא קִנִּין נִפְקִין מִסְטָרָה תֵּלְתָא קְנֵי מִנְרֵתָא מִסְטָרָה חַד וְתֵלְתָא קְנֵי מִנְרֵתָא מִסְטָרָה תִּנְיָנָא: יט וַיַּשְׁלֵשׂ גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנָה הָאֶחָד בַּפְּתוֹר וּפְרָחַ וּפְרָח בֶּן לִשְׁשֹׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִן־הַמִּנְיָה: שְׁלֹשָׁה גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנָה הָאֶחָד בַּפְּתוֹר וּפְרָח

וַיַּשְׁלֵשׂ גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנָה אֶחָד בַּפְּתוֹר וּפְרָח בֶּן לִשְׁשֹׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִן־הַמִּנְיָה: תֵּלְתָא כְּלִידִין מְצִירִין בְּקָנָא חַד חֲזוּר וְשׁוּשֵׁן וְתֵלְתָא כְּלִידִין מְצִירִין בְּקָנָא חַד חֲזוּר וְשׁוּשֵׁן בֶּן לִשְׁתָּא קִנִּין דְּנִפְקִין מִן מִנְרֵתָא: כ ובמִנְיָה אַרְבַּעָה גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בַּפְּתִירָה וּפְרָחִיהָ: ובמִנְיָה אַרְבַּעָה גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בַּפְּתִירָה וּפְרָחִיהָ: ובמִנְרֵתָא אַרְבַּעָה כְּלִידִין מְצִירִין חֲזוּרָהָ וְשׁוּשְׁנָהָ: כא ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לִשְׁשֹׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִמֶּנָּה: ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לִשְׁשֹׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִמֶּנָּה: ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה ובפְּתוֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לִשְׁשֹׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִמֶּנָּה: ובחֲזוּר תַּחַת תַּרְיִן קִנִּין מִמֶּנָּה ובחֲזוּר תַּחַת תַּרְיִן קִנִּין מִמֶּנָּה לִשְׁתָּא קִנִּין דְּנִפְקִין מִמֶּנָּה: כב בַּפְּתִירָהֶם וּקְנָתָם מִמֶּנָּה הָיוּ כְּלָה מְקֻשָּׁה אֶחָד זָהָב טָהוֹר: בַּפְּתִירָהֶם וּקְנָתָם מִמֶּנָּה הָיוּ כְּלָה מְקֻשָּׁה אֶחָד זָהָב טָהוֹר: חֲזוּרֵיהוֹן וּקְנִיהוֹן מִמֶּנָּה הָווּ כְּלָה נִגִּידָא חֲדָא דְּהָב דְּכִי: כג וַיַּעַשׂ אֶת־נִרְתִּיָּה שְׁבָעָה וּמִלְקָחִיהָ וּמַחְתִּיתָהָ זָהָב טָהוֹר: וַיַּעַשׂ אֶת־נִרְתִּיָּה שְׁבָעָה וּמִלְקָחִיהָ וּמַחְתִּיתָהָ זָהָב טָהוֹר: וַעֲבַד יְתָ מִנְרֵתָא דְּהָב דְּכִי נִגִּיד עֲבַד יְתָ מִנְרֵתָא שִׂידָה וְקָנָה פְּלִידָהָ חֲזוּרָהָ וְשׁוּשְׁנָהָ מִמֶּנָּה הָווּ: יח וַיַּשְׁלֵשׂ קָנִים יִצְאִים מִצְדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה | קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הָאֶחָד וַיַּשְׁלֵשׂ קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הַשְּׁנִי: וַיַּשְׁלֵשׂ קָנִים יִצְאִים מִצְדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה | קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הָאֶחָד וַיַּשְׁלֵשׂ קְנֵי מִנְרָה מִצְדֵּיהָ הַשְּׁנִי: וַשְׁתָּא קִנִּין נִפְקִין מִסְטָרָה תֵּלְתָא קְנֵי מִנְרֵתָא מִסְטָרָה חַד וְתֵלְתָא קְנֵי מִנְרֵתָא מִסְטָרָה תִּנְיָנָא: יט וַיַּשְׁלֵשׂ גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנָה הָאֶחָד בַּפְּתוֹר וּפְרָחַ וּפְרָח בֶּן לִשְׁשֹׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִן־הַמִּנְיָה: שְׁלֹשָׁה גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנָה הָאֶחָד בַּפְּתוֹר וּפְרָח

אֶת־גִּגּוֹ וְאֶת־קִירָתוֹ סָבִיב וְאֶת־קִרְנָתוֹ וַיַּעַשׂ לוֹ
זֶר וְהָב סָבִיב: וַיֵּצֵף אֹתוֹ וְהָב טָהוֹר אֶת־גִּגּוֹ
וְאֶת־קִירָתוֹ סָבִיב וְאֶת־קִרְנָתוֹ וַיַּעַשׂ לוֹ זֶר וְהָב
סָבִיב: וַחֲפָא יְתֵה דְהָב דְּכִי יֵת אֲגָרָה וְיֵת כְּתֻלֹהִי
סָחֹר סָחֹר וְיֵת קִרְנוּהִי וַעֲבַד לֵה דִיר דְּדִהָב
סָחֹר סָחֹר: כו וַיִּשְׁתִּי טַבְּעֹת וְהָב עָשִׂה־לּוֹ |
מִתַּחַת לְזֹרֹו עַל שְׁתֵּי צִלְעָתָיו עַל שְׁנֵי צִדָּיו
לְבָתִּים לְבָדִּים לְשֹׂאת אֹתוֹ בָּהֶם: וַיִּשְׁתִּי טַבְּעֹת
וְהָב עָשִׂה־לּוֹ | מִתַּחַת לְזֹרֹו עַל שְׁתֵּי צִלְעָתָיו עַל
שְׁנֵי צִדָּיו לְבָתִּים לְבָדִּים לְשֹׂאת אֹתוֹ בָּהֶם:
וּמִתְּחִין עֲזָמָן דְּדִהָב עֲבַד לֵה מִלְרַע לְדִירָה עַל
תְּרִתִּין וְזִיתָה עַל תְּרִין סִטְרוּהִי לְאַתְרָא לְאַרְיִחָא
לְמַטֵּל יְתֵה בְּהוֹן: כח וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי
שִׁטִּים וַיֵּצֵף אֹתָם וְהָב: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי
שִׁטִּים וַיֵּצֵף אֹתָם וְהָב: וַעֲבַד יֵת אֲרִיחָא דְאַעִי
שִׁטִּין וַחֲפָא יְתֵהוֹן דְּדִהָב: כט וַיַּעַשׂ אֶת־שִׁמּוֹן
הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ וְאֶת־קִטְרֹת הַסַּמִּים טָהוֹר
מַעֲשֶׂה רֶקֶח: ס וַיַּעַשׂ אֶת־שִׁמּוֹן הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ
וְאֶת־קִטְרֹת הַסַּמִּים טָהוֹר מַעֲשֶׂה רֶקֶח: וַעֲבַד יֵת
מִשְׁחָא דְרַבּוּתָא קוּדְשָׁא וְיֵת קִטְרֹת בּוֹסְמָא דְכִי
עוֹבֵד בּוֹסְמָנוּ: ס

שְׁבִיעִי א וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבֵּחַ הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁ
אֲמוֹת אֶרְכּוֹ וְחֲמִשָּׁ־אֲמוֹת רָחְבּוֹ רְבֹוע וְשִׁלְשׁ
אֲמוֹת קָמְתּוֹ: וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבֵּחַ הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים
חֲמִשָּׁ אֲמוֹת אֶרְכּוֹ וְחֲמִשָּׁ־אֲמוֹת רָחְבּוֹ רְבֹוע וְשִׁלְשׁ
אֲמוֹת קָמְתּוֹ: וַעֲבַד יֵת מִדְּבָחָא דְעֹלְתָא דְאַעִי
שִׁטִּין חֲמִשׁ אֲמִין אֶרְכָּה וְחֲמִשׁ אֲמִין פְּתִיָה מִרְבַּע
וּתְלָתָא אֲמִין רוּמָה: ב וַיַּעַשׂ קִרְנָתוֹ עַל אַרְבַּע
פְּנֵיתָיו מִמְּנוּ הָיוּ קִרְנָתָיו וַיֵּצֵף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת:
וַיַּעַשׂ קִרְנָתוֹ עַל אַרְבַּע פְּנֵיתָיו מִמְּנוּ הָיוּ קִרְנָתָיו
וַיֵּצֵף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת: וַעֲבַד קִרְנוּהִי עַל אַרְבַּע וְזִיתָה
מִנֵּה הָיוּ קִרְנוּהִי וַחֲפָא יְתֵה נְחֹשֶׁת: ג וַיַּעַשׂ
אֶת־כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הַסִּפִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים
וְאֶת־הַמְּזֻרְקֹת אֶת־הַמְּזֻלָּגֹת וְאֶת־הַמִּחְתָּת כָּל־

כְּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת: וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ
אֶת־הַסִּפִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְּזֻרְקֹת אֶת־
הַמְּזֻלָּגֹת וְאֶת־הַמִּחְתָּת כָּל־כְּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת:
וַעֲבַד יֵת כָּל מִנֵּי מִדְּבָחָא יֵת פְּסַכְתִּירוּתָא וְיֵת
מִגְרוּפִיתָא וְיֵת מְזֻרְקָתָא יֵת צְנוּרִיתָא וְיֵת
מִחְתִּיתָא כָּל מִנְהוּי עֲבַד נְחֹשֶׁת: ד וַיַּעַשׂ לְמִזְבֵּחַ
מִכְבָּר מַעֲשֶׂה רִשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כְּרַכְבּוֹ
מִלְמַטָּה עַד־חֲצָיו: וַיַּעַשׂ לְמִזְבֵּחַ מִכְבָּר מַעֲשֶׂה
רִשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כְּרַכְבּוֹ מִלְמַטָּה עַד־חֲצָיו:
וַעֲבַד לְמִדְּבָחָא סִרְדָּא עוֹבֵד מִצְדָּתָא דְנְחֹשָׁא
תַּחַת סוּכְבָה מִלְרַע עַד פְּלָגָה: ה וַיֵּצֵק אַרְבַּע
טַבְּעֹת בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת לְמִכְבָּר הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים
לְבָדִּים: וַיֵּצֵק אַרְבַּע טַבְּעֹת בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת לְמִכְבָּר
הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים לְבָדִּים: וְאַתְרֵיךְ אַרְבַּע עֲזָקָתָא
בְּאַרְבַּע סִטְרָתָא לְסִרְדָּא דְנְחֹשָׁא אֲתָרָא לְאַרְיִחָא:
ו וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיֵּצֵף אֹתָם
נְחֹשֶׁת: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיֵּצֵף אֹתָם
נְחֹשֶׁת: וַעֲבַד יֵת אֲרִיחָא דְאַעִי שִׁטִּין וַחֲפָא
יְתֵהוֹן נְחֹשָׁא: ז וַיֵּבֵא אֶת־הַבָּדִים בְּטַבְּעֹת עַל
צִלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ לְשֹׂאת אֹתוֹ בָּהֶם נְכוֹב לְחַת
עָשָׂה אֹתוֹ: וַיֵּבֵא אֶת־הַבָּדִים בְּטַבְּעֹת עַל צִלְעֹת
הַמִּזְבֵּחַ לְשֹׂאת אֹתוֹ בָּהֶם נְכוֹב לְחַת עָשָׂה אֹתוֹ:
וְאַעִיל יֵת אֲרִיחָא בְּעֲזָקָתָא עַל סִטְרֵי מִדְּבָחָא
לְמַטֵּל יְתֵה בְּהוֹן חֲלִיל לְיוֹחִין עֲבַד יְתֵה: ס
ח וַיַּעַשׂ אֵת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כִּנּוֹ נְחֹשֶׁת
בְּמִרְאֵת הַצְּבָאוֹת אֲשֶׁר צִבְּאוּ פָתַח אֶהֱל מוֹעֵד:
וַיַּעַשׂ אֵת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כִּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת
הַצְּבָאוֹת אֲשֶׁר צִבְּאוּ פָתַח אֶהֱל מוֹעֵד: וַעֲבַד יֵת
כִּיּוֹרָא נְחֹשָׁא וְיֵת בְּסִיסָה נְחֹשָׁא בְּמִחְזָן נְשִׂיא
דְּאֵתָן לְצִלָּאָה בְּתַרַע מִשְׁכַּן זְמָנָא: ס ט וַיַּעַשׂ
אֶת־הַחֲצֵר לְפָתָה | נִגְב תִּמְנָה קִלְעֵי הַחֲצֵר
שֵׁשׁ מִשְׁזוֹר מֵאָה בְּאֻמָּה: וַיַּעַשׂ אֶת־הַחֲצֵר
לְפָתָה | נִגְב תִּמְנָה קִלְעֵי הַחֲצֵר שֵׁשׁ מִשְׁזוֹר מֵאָה
בְּאֻמָּה: וַעֲבַד יֵת דִּרְתָא לְרוּחַ עֶבֶר דְּרוּמָא סִרְדֵי

עמוּדֵיהוֹן תִּלְתָּא וּסְמִכֵּיהוֹן תִּלְתָּא: טו כָּל־קַלְעֵי
הַחֲצֵר סָבִיב עֵשׂ מִשּׁוּר: כֶּל־קַלְעֵי הַחֲצֵר סָבִיב
עֵשׂ מִשּׁוּר: כָּל סָדְרֵי דִרְתָּא סָחוּר סָחוּר דְּבוּץ
שׁוּר: יז וְהָאֲדָנִים לְעַמּוּדִים נֶחֱשֵׁת וְוִי
הַעַמּוּדִים וְחִשּׁוּקֵיהֶם כְּסָף וְצַפּוּי רִאשֵׁיהֶם
כְּסָף וְהֵם מִחֻשְׁקִים כְּסָף כָּל עַמּוּדֵי הַחֲצֵר:
וְהָאֲדָנִים לְעַמּוּדִים נֶחֱשֵׁת וְוִי הַעַמּוּדִים
וְחִשּׁוּקֵיהֶם כְּסָף וְצַפּוּי רִאשֵׁיהֶם כְּסָף וְהֵם
מִחֻשְׁקִים כְּסָף כָּל עַמּוּדֵי הַחֲצֵר: וּסְמִכָּא
לְעַמּוּדָא נֶחֱשָׂא וְוִי עַמּוּדָא וּכְבוּשִׁיהוֹן דְּכֶסֶף
וְחַפּוּי רִישִׁיהוֹן דְּכֶסֶף וְאֲנוּן מְכַבְּשִׁין דְּכֶסֶף כָּל
עַמּוּדֵי דִרְתָּא:

קב"ב פסוקים, סגול"ה סימן.

הפטרה לפרשת ויקהל לשנים מקרא ואחד תרגום במלכים א פרק ז

ז וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־חִירָם מִצֹּר: י בֶּן־אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא מִמְּטָה נִפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ־צִרְיָ הָרֵשׁ נָחֵשֶׁת וַיְמַלֵּא אֶת־הַחֲכֵמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה בְּנִחְשָׁת וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־מְלָאכָתּוֹ: יא וַיִּצַּר אֶת־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסַב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי: יב וּשְׁתֵּי כְתָרֹת עָשָׂה לָתֵת עַל־רִאשֵׁי הָעַמּוּדִים מִצָּק נְחֹשֶׁת חֲמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכְּתָרֹת הָאֶחָת וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכְּתָרֹת הַשֵּׁנִית: יג שְׁבָכִים מַעֲשֶׂה שְׁבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֶׂה שְׂרָשְׁרוֹת לַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁבָעָה לַכְּתָרֹת הָאֶחָת וּשְׁבָעָה לַכְּתָרֹת הַשֵּׁנִית: יד וַיַּעַשׂ אֶת־הָעַמּוּדִים וּשְׁנֵי טוֹרִים סָבִיב עַל־הַשְּׁבָכָה הָאֶחָת לְכִסּוֹת אֶת־הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הַרְמָנִים וְכֵן עָשָׂה לַכְּתָרֹת הַשֵּׁנִית: יו וְכְתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֶׂה שׁוֹשֵׁן בָּאוֹלָם אַרְבַּע אַמּוֹת: ז וְכְתָרֹת עַל־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים גַּם־מִמַּעַל מְלַעֲמַת הַבָּטֶן אֲשֶׁר לַעֲבֹר הַשְּׁבָכָה וְהַרְמוּגִים מְאֻתִּים טָרִים סָבִיב עַל הַכְּתָרֹת הַשֵּׁנִית: יז וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּדִים לְאֵלֶם הַחֵיכֹל וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִכִּין וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ בָּעֹז: יח וְעַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֶׂה שׁוֹשֵׁן וְתֹתֶם מְלָאכָת הָעַמּוּדִים: יט וַיַּעַשׂ אֶת־הֵיטָם מוֹצָק עֶשֶׂר בָּאִמָּה מִשְׁפָּתוֹ עַד־שְׁפָתוֹ עָגֹל | סָבִיב וְחֲמֵשׁ בָּאִמָּה קוֹמָתוֹ וְקוֹ שְׁלֹשִׁים בָּאִמָּה יָסַב אֹתוֹ סָבִיב: כ וּפְקָעִים מִתַּחַת לְשְׁפָתוֹ | סָבִיב סָבָבִים אֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאִמָּה מִקְפִּים אֶת־הֵיטָם סָבִיב שְׁנֵי טוֹרִים הַפְּקָעִים יִצְקִים בִּיצָקָתּוֹ: כא עֹמֹד עַל־שְׁנֵי עֶשֶׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פָּנִים | צְפוּנָה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים | יָמָה וּשְׁלֹשָׁה | פָּנִים נִגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים מְזֻרְחָה וְהֵיטָם מְלַמַּעְלָה וְכֹל־אֲחֵרֵיהֶם בִּיתָח: כב וְעָבִיו טֶפֶח וּשְׁפָתוֹ כְּמַעֲשֶׂה שְׁפַת־כּוֹס פָּרַח שׁוֹשֵׁן אֲלָפִים בֵּת יָכִיל:

הפטרה לפרשת פרה ביחזקאל פרק לו

לו כ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: יז בֶּן־אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל־אֲדָמָתָם וַיִּטְמְאוּ אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם כְּטִמְאֹת הַנִּדָּה הִיָּתָה דְרָכָם לִפְנֵי: יח וְאַשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם עַל־הַדָּם אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ עַל־הָאָרֶץ וּבְגִלּוֹלֵיהֶם טִמְאוּהָ: יט וְאַפְּצִין אֹתָם בְּגוֹיִם וַיִּזְרוּ בְּאַרְצוֹת בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם שְׁפָמְתִים: כ וַיָּבֹאוּ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם וַיַּחֲלִלוּ אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי בְּאֹמֶר לָהֶם עַם־יְהוָה אֱלֹהֵה וּמֵאֲרָצוֹ יָצְאוּ: כא וְאַחֲמֹל עַל־שֵׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלְלֵהוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁמָּה: כב לָכֵן אֹמֶר לְבֵית־יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־לְשֵׁם־קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלְלֵתֶם בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאתֶם שָׁם: כג וְקִדְשָׁתִי אֶת־שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְּחַלֵּל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר חָלְלֵתֶם בְּתוֹכָם וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה בְּהַקְדִּישִׁי בָכֶם לְעֵינֵיהֶם: כד וְלִקְחֹתִי אֹתְכֶם מִן־הַגּוֹיִם וּקְבָצְתִי אֹתְכֶם מִכָּל־הָאֲרָצוֹת וְהִבֵּאתִי אֹתְכֶם אֶל־אֲדָמַתְכֶם: כה וְזִרְקֹתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְמִהֲרַתֶּם מִכָּל טְמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֹתְכֶם: כו וְנִתְּתִי לָכֶם לֶב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת־לֵב הָאֵבֶן מִבְּשַׁרְכֶּם וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב בָּשָׂר:

וְאֶת־רוּחִי אֶתֶּן בְּקֶרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־בְּחָקִי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם: כה וְיִשְׁכַּתֶּם בְּאַרְצִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְתִּיכֶם וְהָיִיתֶם לִי לְעָם וְאֶנִּי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים: כג וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל טְמָאוֹתֵיכֶם וְקִרְאתִי אֶל־הֶדְנָן וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ וְלֹא־אֶתֶּן עֲלֵיכֶם רָעַב: ד והִרְבִּיתִי אֶת־פְּרִי הָעֵץ וְהַתְנוּכָת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרֶפַת רָעַב בְּגוֹיִם: לא וּזְכַרְתֶּם אֶת־דְּרֹכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעֲלָלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־טוֹבִים וְנִקְמַתֶם בְּפָנֵיכֶם עַל עֲוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם: לב לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי־עֹשֶׂה נָאִם אֲדֹנִי יְיָהוָה יוֹדֵעַ לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִפְלֵמוּ מִדְּרֹכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל: לד כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְיָהוָה בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת־הָעֵרִים וְנִבְנוּ הַחֲרוֹבוֹת: לה וְהָאָרֶץ הַנִּשְׁמָה תִּעֲבֹד תַּחַת אֲשֶׁר הִיְתָה שְׂמֵמָה לְעֵינֵי כָל־עוֹבְרִי: לו וְאָמְרוּ הָאָרֶץ תִּלְוֹ הַנִּשְׁמָה הִיְתָה כִּגְנ־עֵדֶן וְהָעֵרִים הַחֲרוֹבוֹת וְהַנִּשְׁמָמוֹת וְהַנִּהְרָסוֹת בְּצוּרוֹת יִשְׁבּוּ: לו וְיִדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁאָרוּ סִבִּיבוֹתֵיכֶם כִּי | אֲנִי יְיָהוָה בְּנִיתִי הַנִּהְרָסוֹת נִטְעֵתִי הַנִּשְׁמָה אֲנִי יְיָהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי:

<<< המשך מעמוד 11

מלובאוויטש. גם לאחר שנים רבות, כאשר נודעה גאונותו האדירה של הרבי, זכר הרבי 'למלמד' שלו את העובדה שבעודו ילד קטן למד מפיו תורה.

בערוב ימיו, כאשר הרבי כבר עלה על כס הנשיאות ונודע בעולם כולו, הגיע ר' זלמן לארצות הברית ונכנס ליחידות לחדרו של הרבי, כחסיד מן המניין.

בהיכנס ר' זלמן אל החדר, קם הרבי לכבודו מלוא קומתו וביקש ממנו לשבת לצד השולחן. כאשר סירב ר' זלמן, מפאת כבודו של הרבי, הרבי נענה ואמר שהוא עצמו לא יישב עד שר' זלמן יסכים לשבת... רק אז נאות המלמד לשבת, והרבי התיישב בכיסאו אחרי.

תלמידי חכמים ורבנים. שיבינו שיהודי שלומד תורה שעות רבות ביום מתוך התבטלות לקדושת התורה, הוא ראוי לתואר "תלמיד חכם" אמיתי שגופו אש. כך גם הם יגדלו, בעזרת השם, תלמידי חכמים אמיתיים.

המלמד של הרבי

הרב זלמן וילנקה היה תלמיד חכם וחסיד שמונה לשמש כ'מלמד' תורה לילדים ב'חיידר' שבעיר יקטרינוסלב שבאוקראינה, בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה.

בין התלמידים שלימד היו שלושת בניו של רב העיר, הגאון הקדוש רבי לוי יצחק שניאורסון. אחד מהם הוא מי שלימים יהיה הרבי

התקשרות

אצלר במייל!

התקשרות

chabadisrael.co.il

הבית ישראל >> הכתובת שלך לכל עניני יהודי

חב"ד

צעירי אגודת חב"ד

עושים מנוי דיגיטלי ל'התקשרות' ולשאר העלוני השבועיים של צעירי חב"ד ומקבלים את העלוני מדי שבוע ישירות לדואר האלקטרוני שלכם

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', כ"א באדר	4.31	3.42	4.52	5.50	8.44	11.48	12.18	17.53.1	18.17
ז', כ"ב באדר	4.29	3.41	4.51	5.48	8.43	11.48	12.18	17.53.8	18.18
ח', כ"ג באדר	4.28	3.39	4.50	5.47	8.42	11.47	12.18	17.54.5	18.19
ט', כ"ד באדר	4.27	3.38	4.48	5.46	8.41	11.47	12.18	17.55.2	18.19
י', כ"ה באדר	4.25	3.36	4.47	5.45	8.40	11.47	12.18	17.55.9	18.20
יא', כ"ו באדר	4.24	3.35	4.46	5.43	8.40	11.47	12.17	17.56.5	18.21
יב', כ"ז באדר	4.22	3.33	4.44	5.42	8.39	11.46	12.17	17.57.2	18.21
יג', כ"ח באדר	5.21	4.32	5.43	6.41	9.38	12.46	13.17	18.57.9	19.22

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ"א באדר ה'תשפ"ה – כ"ח באדר ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א באדר	הל' ק"ש פרק ג-ד. הל' תפלה וברכת כהנים.. בפרקים אלו. פרק א.	הל' כלים פרק יד.	מ"ע י. ה.
ז'	כ"ב באדר	פרק ב-ד.	פרק טו.	מ"ע ה.
ח'	כ"ג באדר	פרק ה-ז.	פרק טז.	מ"ע ה.
ט'	כ"ד באדר	פרק ח-י.	פרק יז.	מ"ע ה.
י'	כ"ה באדר	פרק יא-יג.	פרק יח.	מ"ע ה.
יא'	כ"ו באדר	פרק יד-טו. הל' תפילין ומזוזה וס"ת.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יט.	מ"ע כו. יב.
יב'	כ"ז באדר	פרק ב-ד.	פרק כ.	מ"ע יג.
יג'	כ"ח באדר	פרק ה-ז.	פרק כא.	מ"ע טו. יח.

זמני הדלקת הנרות

ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
18:27	17:11	18:29	17:33	18:28	17:22	18:29	17:33
19:32	18:16	19:34	18:38	19:34	18:27	19:33	18:38

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**